Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 14 август 1969 йил, пайшанба ● № 188 (14.351). ● Баҳоси 2 тийин.

ГАЗЛИЛИКЛАРГА ЮКСАК МУКОФОТ

ГАЗЛИ, 13 август. (УзТАГ). В. И. Лениннинг туғилган кунининг юз йиллиги шарафига бошланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг якунлари бўйича СССР Министрлар Совети билан ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроғи шу йилнинг иккинчи квартали учун яна «Газлинефтегаз» газли газ конлари бошқармасининг коллективига беришга қарор қилинди.

Бошқарма ишчилари ва мутахассислари ярим йиллик пландан ташқари 500 миллион кубометрдан кўпроқ табиий газ чиқариб бердилар. Рационализаторлик таклифлари ва меҳнатни илмий ташкил этиш планлари жорий қилинганлиги сабабли планда кўзда тутилганига қараганда 65 минг сўмликдан кўпроқ маблағ тежалди. Меҳнат унумдорлиги анча ошди.

«Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети ишонч билдириб айтадиларки, партия, совет, қишлоқ хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, республиканинг барча пахтакорлари август ойида ғўзани намунали парвариш қилиб, унинг ривожланишидаги қолоқликни тугатиш ва мўл ҳосил тўплаш юзасидан барча зарур чораларни кўрадилар. Август мўл юбилей ҳосили тўпланадиган зарбдор ой бўлмоғи зарур.»

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларини 1969 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қароридан).

МАДАНИЙ-МАИШИЙ ХИЗМАТ ЯХШИЛАНСИН!

Қишлоқларимиз жамоли йилдан-йилга гўзаллашяпти. Қайси колхозга ёки совхозга борманг, ажойиб ўзгаришларни, қишлоқ аҳли ҳаётидаги зўр революцион тараққиётни кўрасиз. Коммунистик партия ва Совет давлати ғамхўрлиги туфайли қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш фаровонлиги йил сайин ўсяпти. аҳолига маданий-маиший ва коммунал хизмат кўрсатиш миқёси, савияси ошиб боряпти. КПСС XXIII съезди қабул қилгач СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган Директиваларида айтилганидек, «Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш маданиятини, иш савиясини ошириш ва бу ишларни бажариш муддатларини қисқартириш маиший хизмат кўрсатувчи ходимларнинг энг муҳим вазифасидир».

Республикамиз партия ва хўжалик ташкилотлари, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари партиямизнинг ана шу кўрсатмаларига амал қилиб, меҳнаткашларга, айниқса қишлоқ аҳлига маданий-маиший, коммунал хизмат кўрсатишни яхшилаш борасида бир қанча муҳим тадбирларни амалга оширмоқдалар. Шу туфайли қишлоқ районларида, колхоз ва совхозларнинг аҳоли яшайдиган ва ҳордиқ чиқарадиган жойларида маиший-коммунал хизмат кўрсатиш объектларини кўпроқ қуриш уларда аҳолига хизмат кўрсатиш савиясини ошириш анча яхшиланди. Буни шундан ҳам кўриш мумкинки, агар бундан уч йил муқаддам маданий-маиший объектлар қурилишига бори-йўғи 22 миллион сўм ажратилган бўлса, бу йил ана шу мақсадларга 43 миллион сўмдан ортиқ капитал маблағ сарфланади. Бултурнинг ўзидагина республикамизда 39 та маиший хизмат кўрсатиш комбинати, кўплаб фабрикалар, павильонлар, устахоналар қуриб ишга туширилди. Сўнгги уч йил мобайнида қишлоқ аҳолисига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми 2,6 марта ошди.

Колхоз ва совхозларнинг меҳнаткашларига коммунал хизмати кўрсатиш ҳам тобора ривожланиб боряпти. Ҳозирги кунда республикамиздаги 828 колхоз газ билан, жуда кўп колхозлар эса водопровод суви билан таъминланган, 1,1 миллион колхозчи хонадонида Ильич нурлари порлаб турибди. Аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш ҳажмининг ошиб бораётганини қуйидаги рақамлар яққол исботлаб турибди: агар 1965 йилда аҳоли жон бошига маданий-маиший хизмат кўрсатиш 4 сўм 80 тийин бўлган бўлса, бултур у 8 сўм 37 тийинни ташкил этди.

Ҳамма соҳада бўлгани каби, маданий-маиший хизмат кўрсатиш, қишлоқ маданиятини юксалтиришнинг ҳам ўз машъаллари, жонкуярлари, ташаббускорлари бор. Андижон, Бўз, Китоб районларида. қишлоқ аҳлига хизмат кўрсатиш соҳасида бирмунча ибратли ишлар қилинди. Эндиликда ана шу жойлардаги кўпгина колхоз ва совхозларнинг деҳқонлари, қишлоқ зиёлилари маҳаллий устахоналар, кийим тикиш ательеси, шахсий енгил автомашиналарни ремонт қилиш устахоналари прокат пунктлари хизматидан баҳраманд бўлаётирлар. Қишлоқ жойларда аҳолига хизмат кўрсатишнинг намунали йўлга қўйилиши кишиларнинг фаровон, маданий турмуш кечиришига кенг шароитлар яратиб бермоқда.

Бироқ аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишнинг ҳозирги аҳволи меҳнаткашларнинг кун сайин ўсиб бораётган талабларидан анча орқада қолмоқда. Бу соҳадаги давлат планлари йил сайин бажарилмай келаётир. 1968 йилда йиллик ўсиш даражаси 8,2 процентни ташкил қилди, холос. Шуниси ачинарлики, қишлоқдаги маданий-маиший хизмат кўрсатиш турлари шаҳардагидан анча кам. Чунончи, шаҳарларда ҳар 92 минг кишига битта прокат пункти хизмат қилса, қишлоқда ҳар 236 минг кишига битта шундай пункт хизмат қилади. Айниқса, кийимларни химиявий тозалаш ва кир ювиш пунктлари қуриш ва ишга тушириш қишлоқ жойларда талабга жавоб бермайди. Ахир, хизмат кўрсатишнинг бу хиллари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида асосий куч бўлган хотин-қизларимиз меҳнатини қанчалик қулайлаштирган ҳамда уларнинг маданий дам олишига шароит яратиб берган бўларди! Афсуски айрим область ва районларнинг партия, совет ва хўжалик ташкилотлари хизмат кўрсатиш соҳасининг ранг-баранг, маҳаллий аҳоли бутун талаб ва эҳтиёжларини қондира оладиган бўлишига етарли эътибор бермаётирлар.

Республикамизнинг Кегайли, Поп, Урганч районлари ва яна бошқа бир қатор жойларида қишлоқ аҳолиси зич яшайдиган пунктларда хизмат кўрсатиш хилларини кўпайтириш кўнгилдагидек эмас. Мазкур хўжаликларнинг меҳнаткашлари майда-чуйда турмуш ташвишлари рўзгор юмушлари билан район марказларига ёки шаҳарларга қатнашга мажбур бўлмоқдалар.

Кези келганда шуни айтиш керакки, қишлоқда маданий-маиший коммунал хизмат кўрсатиш уйлари, устахоналар, павильонлар, савдо тармоқлари қурилишининг ўзи билан иш битмайди. Энг муҳими, уларда хизмат кўрсатиш ҳамда муомала маданиятини яхши йўлга қўйиш лозим. Бизда шундай хизмат кўрсатиш корхоналари ва ходимлари ҳам борки, улар меҳнаткашлардан тушган оддийгина буюртмаларни бажаришни сансалорликка соладилар, кишиларга қўпол муомала қилиб, дилига озор берадилар. Бу эса, маданий-маиший хизмат кўрсатиш ходимларидан аҳолини бездиради. Шу боисдан ҳам қишлоқ партия ва совет ташкилотлари, халқ хизматкорлари бўлган депутатлар маиший хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш, бу соҳада ишлаётган кадрларни тарбиялаш ва танлаш соҳасида кун сайин ғамхўрлик қилишлари даркор.

Ҳа демай республикамизнинг бепоён далаларида пахта йиғим-терими бошланади. Бу муҳим давр маданий-маиший хизмат кўрсатиш фронти ходимлари зиммасига ҳам ғоят зўр масъулият юклайди. Улар «оқ олтин» ҳосилининг тақдири ҳал бўлаётган марраларда — колхоз ва совхозларнинг далаларида туриб қишлоқ аҳлига хизмат кўрсатишни янада кучайтиришлари, ўз фаолиятларини бевосита пахтазорларга, ватанпарвар пахтакорларга яқинлаштиришлари лозим, Токи, ҳар бир пахтакор, ҳар бир механизатор маданий-маиший хизматдан баҳраманд бўлсин.

ҚЎРИҚ ЕР ПАХТАСИ УЧУН

КОСОН (Қашқадарё области). (ЎзТАГ). Қашқадарё областида ўн еттита пахта тайёрлаш пункти бор эди. Унинг ёнига Косон районида яна битта пункт қўшилди. Бу пункт қўриқ ер ҳосилидан шу йилнинг ўзидаёқ етти минг тоннасини қабул қилиб олади. Пахта ғарам қилинадиган 24 та майдон тайёрланди.

Қарши чўли ўзлаштирилиши муносабати билан «Қашқадарё» совхозида ва «Правда» колхозида янги йирик тайёрлов пунктларини қуриш бошланди. Бу пунктлар келгуси йилдан пахта қабул қилишга киришади.

АНДИЖОН—ЯМБОЛ

АНДИЖОН, 12 август. (ЎзТАГ). Андижон меҳнаткашлари делегацияси бугун Болгария Халқ Республикасининг Ямбол округига жўнаб кетди. Делегация составида Андижон машинасозлик заводи ва мебел фабрикасининг вакиллари бор. Андижон ишчилари тажриба айирбошлаш учун қардош мамлакатга борадилар.

Завод ишчилари билан бирга лекторлар ҳам Ямболга жўнаб кетишди. Улар андижонликларнинг ишлари тўғрисида. В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига ва болгар халқининг миллий байрами — Болгария Халқ Республикасининг 25 йиллигига қандай тайёргарлик кўраётганликлари тўғрисида болгар дўстларимизга сўзлаб берадилар.

ҚУТЛУҒ ИЗЛАР

Одамдан яхши ном, яхши из қолсин дейди, халқимиз. Бизда ўз ижодий меҳнати, одамийлиги билан донг таратган кишилар кўп. Шулардан бири — бободеҳқон фарзанди Қурбонали ота Эрматовдир.

Қурбонали ота ким? Ёш пахтакорларимизнинг баъзилари у кишини яхши танимасалар керак. Негаки, машҳур пахтакор ўзи ҳақида, бажариб қўйган ишлари, шавкатли меҳнати тўғрисида мақтаниб гапиришни хуш кўрмайди.

Яқинда йўлимиз тушиб Оққўрғонга бориб қолдик. Пахта хусусида гап кетганида, райкомдагилар «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозини биринчи бўлиб тилга олишди, бу хўжаликдаги ғолиблар ҳақида тўлқинланиб гапиришди. Совхоз далаларини айландик.

Катта йўлнинг ҳар иккала томонида ям-яшил ғўзалар қуёшдан нур эмиб, ёз шамолида денгиздек чайқалади, Пайкалларда тракторлар гуруллаб юрибди Культиваторлар иш органига ҳимоя тўсиқлари ўрнатилганлиги учун ҳам тракторлар вазмин одимлайди ,бирор туп ғўза ҳам шикаст кўрмайди. Қуёш саҳий нурларини пахтазор узра сочгани сари меҳнат авжига кўтарилаётганга ўхшайди. Сувчилар эгатларга оби-ҳаёт оқизаётган бўлсалар, пайкалнинг тўрида—махсус чуқурчаларда «шарбат» тайёрланмоқда. Даладаги ҳар бир киши ўз иши билан машғул.

Олисдан уч-тўрт киши кўзга чалинади. Улар эгатма-эгат юриб, ҳар туп ғўзани синчиклаб кўздан кечиришяпти, чеканка қандай ўтказилганлигини аниқлашяпти, туплардаги ҳосил мева-ларини санаб, қаноат ҳосил қилишяпти. Ҳа, булар дала посбонлари, мўл ҳосил ижодкорлари — бош сувчилар, агрономлар, бригада бошлиқлари ва механизаторлардир.

Ҳу наригй пайкалдаги барваста ғўзалар бизнинг ҳам диққат-эътиборимизни ўзига тортди. Ўша ёққа шошилдик. Новча бўйли, кенг яғринли, девқомат бир чол бизни самимий қарши олди. Унинг билан қадрдонларча кўришар эканмиз, ўзи гап қотмасданоқ, совхоз директори, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Зокиржон Мақсумов бундай деди:

—Қурбонали ота Эрматов шу киши бўладилар. Қирқ йиллик дўсти Мараим Исматиллаев билан иккаласи ҳозир ҳам ёшлардан қолишмай ишлашади, Мана бу ғўзалар шу отахонларимизнинг қалб қўридан нур эмиб, мавж уриб ўсяпти.

Қурбонали ота ҳақида илгари эшитганларим кўз ўнгимдан бирма-бир ўта бошлади.

...Пахта учун курашнинг қизғин дамлари эди, Баъзи районлар, ҳатто областлар маррага етай, деб қолганида ҳавонинг авзойи бузилди-қолди. Чаноқларда бўртиб турган толалар қор-ёмғир остида қолиб кетди. Шунча уннашди, бўлмади. Ҳосилнинг бир қисми қўлдан бой берилди. Нега десангиз. у вақтларда тўкилган пахтани териб оладиган, ёки кўсак узиб чувийдиган агрегатлар камдан-кам эди. Ишчи кучи ҳам етишмасди,

Аммо, тадбиркор деҳқон ҳеч қачон доғда қолмас экан. Қурбонали ота бунинг ҳам иложини қилди. Ўша йили пахта планини бажарибгина қолмай социалистик мажбуриятини ҳам анча ошириб адо этди. Ота топширган пахтанинг қарийб ҳаммаси биринчи сортларга қабул қилинди. Қурбонали ота ақл-заковати, куч-ғайрати, билим-тажрибаси билан етиштирилган «оқ олтин»нинг таннархи ҳам бошқаларникига қараганда анча арзонга тушди. Бу бутун районда, қолаверса, областда юқори кўрсатгич ҳисобланарди. Бободеҳқон фарзандининг довруғи шундай қилиб республикамиз бўйлаб кенг тарқалди. Унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвон берилди. Кекса, лекин ҳамиша навқирон кўксига энг олий мукофот—Ленин ордени тақиб қўйилди.

Ўшандан буён отанинг кўксида улуғ Ленин нишони ҳамда Олтин Юлдуз медали нур сочиб турибди. Мана, орадан йиллар ўтиб, отахон билан тағин учрашар эканман, унинг ўша навқиронлик йилларини эсладим.

Отанинг тажрибалари билан қизиқиб қолдим, Буни фаҳмлади шекилли:

—Ғовлаб кетган ғўза камҳосил бўлади, шунга кўра чеканкани барвақт ўтказдик. Энди ғўзамиз бўйига эмас, энига қараб серҳосил бўлиб ривожланяпти. Ҳосили ҳам кўпаймоқда,—деди.

Отанинг қадрдон дўсти Мараим ота Исматиллаев ҳам унинг гапларини тасдиқлагандай бош чайқаб қўйди.

Қурбонали ота меҳнат қилаётган далада ғўзалар кунда бир яшнамоқда. Ҳозирнинг ўзида ҳар туп ғўзада 8-10 тадан тўқ кўсак санаш мумкин, Гуллар эса ғуж-ғуж бўлиб ётибди. Бутун пайкалдаги ғўза калтабўғин, машинага мослаб ўстирилмоқда. Отанинг айтишига қараганда, бу ернинг ғўзаси машинада терилар экан ва экин парвариши терим мавсуми бошланганга қадар давом эттириларкан Даладаги ижодий меҳнат ҳам бунга гувоҳ...,

Қурбонали ота меҳнат қилаётган пайкалларнинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил етиштириш учун ҳамма асос бор. Пахтанинг қарийб 100 проценти «зангори кема»лар билан териладн.

Шундай! Ленин орденли бу совхоз 4175 гектар майдонда ғўза ўстиряпти. Гектар бошига 28,3 центнердан «оқ олтин» топширилади. Дастлабки марра шундай эди, Лекин пахтакорлар ҳар туп ғўзани меҳр билан парвариш қилиб, кутилганидан ҳам зиёд ҳосил тўпланишига эришмоқдалар. Ҳосил чўғини чамалаб кўриб улар ҳар гектар ердан пландаги 28,3 центнер ўрнига 32 центнердан «оқ олтин» топширамиз, демоқдалар. Ленин номли хўжалик доҳий юбилейи шарафига мамлакатимиз «оқ олтин» хирмонини ўзининг 12 минг 800 тонна пахтаси билан бойитмоқчи.

Барча бўлим ва бригадаларда қизғин меҳнат палласи, Тўйчи Валиев, Анвар Алиев, Икром Азизхонов, Абдул Давлетов каби дала гвардиячилари ўз агрегатларини мавсумга шай қилиб қўйишган. Совхоз устахонасида қолган техникани ремонт қилиш ишлари жадал суръат, аъло сифат билан олиб борилмоқда.

Совхоз ғўза парваришини кун сайин, соат сайин кучайтириш билан бирга, йиғим-теримга ҳам пухта ҳозирлик кўрмоқда. Бу олижаноб ишда Қурбонали ота ва унинг тенгқурлари қўшган ҳисса ҳам салмоқли бўлаётир.

Ю. ҲАМДАМОВ.
Тошкент области.

Суратда: Қурбонали ота ЭРМАТОВ.

КЎСАК МЎЛ

Ғузор район колхоз ва совхозларининг азамат пахтакорлари шу кунларда ғўзаларни қўшимча парвариш қилмоқдалар. Улар техника. ишчи кучи, сув ва ўғитдан самарали фойдаланиб ғўза парваришини юксак агротехника қоидалари асосида ўтказмоқдалар. Айниқса райондаги «Партия XXII съезди». Ленин номли колхоз ва Киров номли совхозда ўсиши паст ғўзаларнинг қўшимча парвариши намунали ташкил қилинган.

«Партия XXII съезди» колхозининг Ў. Ораматов. Х. Эминов каби дала гвардиячилари сидқидилдан меҳнат қилмоқдалар. Улар ғўза қатор-ораларини тўрт мартадан юмшатдилар. Культивация билан бирга. ғўзалар бир йўла озиқлантириб борилмоқда. Шунингдек. Киров номли совхознинг 5- пахтачилик бригадасида ғўза парвариши тез ва сифатли ўтказилаётир. Бу ишда иккита ҳайдов трактори, 50 дан ортиқ пахтакор қатнашмоқда.

Р. АБДУЛЛАЕВ.

Поп районидаги «Коммунизм» колхозининг чорвадорлари чорва қишловига яхши тайёргарлик кўришяпти. Улар мўл-кўл беда ва табиий ўтлар пичани жамғариш учун қатъий кураш олиб боришяпти. Уриҳган дағал хашак чорва моллар қишлайдиган жойларнинг яқинига ташиб келтирилиб, ғарамлаб қўйиляпти. Суратда: ўрилган пичанни ғарамлаш пайти.

С. Безносов фотоси.

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ ХХР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИГА НОТАСИ

СССР Ташқи ишлар министрлиги 13 августда Хитой Халқ Республикасининг Москвадаги элчихонаси орқали ХХР Ташқи ишлар министрлигига қуйидаги мазмунда нота юборди:

«Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ташқи ишлар министрлиги Хитой Халқ Республикасининг Ташқи ишлар министрлигига қуйидагиларни билдиради.

Хитой маъмурлари шу йил май ойининг бошларидан тортиб ҳозирги пайтгача Қозоғистон ССР. Семипалатинск области районида совет-хитой чегарасидаги вазиятни қасддан кескинлаштириб келмоқдалар, иғвогарлик мақсадида Совет территориясига бостириб киришни систематик равишда уюштирмоқдалар. СССР Ташқи ишлар министрлиги ўзининг 1969 йил 4 май ва 11 июнь ноталарида Хитой маъмурлари мазкур райондаги чегарада кескинликни авж олдиришга барҳам берсинлар. деб талаб қилган эди. Аммо Хитой томони бунга эътибор бермади. Хитой ҳарбий хизматчиларининг бир неча группаси шу йил 13 августда маҳаллий вақт билан соат 7 дан 40 минут ўтганида аҳоли яшайдиган Жалаиашкўл пунктидан (Семипалатинск области) ўн километр шарқ томонда Совет давлат чегарасини бузиб ўтди ва Совет территориясининг ичкари томонига қараб йўл олди. Огоҳлантириш сигналлари берилишига ва СССР тупроғидан чиқиб кетиш талаб этилганига қарамай, чегарани бузиб ўтганлар. Совет территориясида қолавериш устига автоматлардан Совет чегара посбонларини ўққа тутдилар. Совет чегара посбонлари Совет чегарасини бузиб ўтганларнинг жиноий ҳаракатлари пайини қирқиш учун тегишли чораларни кўрганларидан кейин. Хитой томони 60-70 кишидан иборат ҳарбий хизматчиларнинг яна 2 группасини келтиришга уриниб кўрди.

Совет чегара посбонлари кўрган тадбирлар натижасида чегарани бузиб ўтувчилар чегараларимизнинг нариги томонига улоқтириб ташланди. шу билан бирга Хитой ҳарбий хизматчиларидан икки киши Совет территориясида қўлга олинди. Бир неча киши ўлди ва ярадор бўлди.

Фактлар Хитой маъмурларининг совет-хитой чегарасидаги қуролли иғвогарлиги бу сафар ҳам олдиндан мўлжаллаб қўйилганлигини жуда яққол исбот этмоқда. Совет чегара посбонларининг кузатишлари натижасида кеча. 12 августдаёқ Хитой томони ҳарбий бўлинмаларни шу участкадаги чегарага яқин келтирганлиги. ҳарбий хизматчилар группалари бир жойдан иккинчи жойга зўр бериб кўчирилганлиги. алоқа йўлларичи ишга солганлиги аниқланди Совет чегара маъмурлари вазиятнинг мушкуллашувига йўл қўймаслик мақсадида ХХР чегара қўриқчиларининг вакилини ўзлари билан учрашишга чақирдилар. Аммо ХХР чегара қўриқчиларининг вакили учрашишдан бўйин товлади.

Хитой маъмурларининг совет-хитой чегарасида қилган ана шу янги қуролли иғвогарлиги муносабати билан СССР Ташқи ишлар министрлиги Хитой Халқ Республикасининг Ташқи ишлар министрлигига қаттиқ норозилик билдиради ва Совет Иттифоқи чегараларининг бузиб ўтилишига ҳамда Совет чегара посбонларига қарши қилинаётган қуролли иғвогарликларга чек қўйишни талаб этади.

Совет томони яна бир марта огоҳлантирадики. Совет Иттифоқи территориясига қилинадиган ҳар қандай ҳамлалар қатъий зарбага учрайди. Хитойнинг совет-хитой чегарасидаги иғвогарликларининг жиддий оқибатлари учун бутун жавобгарлик Хитой Халқ Республикаси ҳукумати зиммасига юкланади».

ЯНГИ АГРЕГАТ

ГУЛИСТОН. «Малик» тажриба хўжалиги далаларида «Кам-2,0» маркали янги агрегат синаб кўрила бошланди. Бу агрегат экиш олдидан далаларни ишлашга мўлжалланган. Тракторга ўрнатиладиган «Кам-2,0» агрегати айни бир вақт ичида тупроқни юмшатади, майдалайди. далани текислайди, ҳашаротларни йўқотади. Машинани бир киши бошқариб боради. Синаб кўриш натижасида «Кам-2,0» агрегатини қўлланиш меҳнат унумдорлигини қарийб икки баравар оширганлиги. ишларнинг аъло сифатли бажарилишини таъминлаганлиги аниқланди.

ХОРАЗМ ОБЛАСТИ. Қўшкўпир районидаги Охунбобоев номли колхоз пахтакорлари шу кеча-кундузда Дада Назаров номли ўрта мактаб бадиий ҳаваскорлари томонидан берилаётган концертлардан хушнуд бўлмоқдалар. Суратда: мактаб бадиий ҳаваскорлик коллективининг аъзоси Оқилжон Шихова.

К. Отаев фотоси. (ЎзТАГ).

БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ СЕКРЕТАРИ МИНБАРИ

КОЛЛЕКТИВ ФИКРИ

Совхозимиз Сирдарё областидаги кенжа хўжаликлардан ҳисобланади. Совхозда 12 та цех партия ташкилоти бўлиб, у ўз атрофига 160 нафар коммунистни бирлаштирган. Коммунистлардан 123 киши бевосита моддий неъматлар яратишда қатнашмоқда. 9 та бўлимни, 69 та пахтачилик бригадасидан 44 тасини, 6 бедачилик ва ғаллачилик бригадасининг 4 тасини, 3 та сабзавот ва боғдорчилик бригадасининг иккитасини коммунистлар бошқармоқдалар. 4 та бригадага эса комсомоллар раҳбарлик қилаётирлар.

Биз ишлаб чиқариш илғорлари, ўз участкаларидаги ишни бажаришда бошқаларга ўрнак бўлаётган, коллектив ардоқлаган кишиларни партияга қабул қилишга алоҳида эътибор бераётирмиз. 1968 йилда 31 кишини партия аъзолигига қабул қилдик.

Совхозимиз меҳнат аҳли бу йил она-Ватанга 13000 тонна пахта, 276 тонна дон, 2876 тонна ем-хашак, 210 тонна сабзавот, 540 тонна полиз маҳсулотлари етказиб бериш ва давлатга сотиш мажбуриятини олганлар. Бу шарафли ишни ўз вақтида бажариш учун коммунист ва комсомоллар бошчилигидаги совхоз ишчилари умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик тўйини муносиб кутиб олиш учун астойдил курашмоқдалар.

Совхоздаги 40 та дала шийпонида радио, қизил бурчак, шахмат, шашка, домино бўлиб, керакли плакатлар ва шиорлар билан шинамгина безатилган. 36 дала шийпонида телевизорлар ишлаб турибди. Кунига икки мартаба иссиқ овқат уюштирилган. Шуниси қувончлики, 9 та дала шийпони физкультура-спорт майдончаларига эга. У ерларда бўлимлараро ва командалар ўртасида спортнинг турли соҳалари бўйича мусобақалар ўтказилиб туради. Ҳар ойда уч марта кино ва икки марта совхоз ҳаваскорлар тўгараги қатнашчилари концерт қўйиб беришади. Дала шийпонлари атрофига сабзавот, полиз, мевали дарахтлар экилган. Қисқаси, дала шийпонлари деҳқонларнинг оромгоҳига, иккинчи уйига айланиб бормоқда.

Идеология фронтининг толмас жангчилари бўлган 70 агитатор, 27 сиёсий ахборотчи, 31 та сиёсий ташкилотчи совхоз ишчилари орасида оммавий-сиёсий ишларни намунали олиб бормоқда. 12 та сиёсий докладчи ва лекторлар группасининг аъзолари аҳолини коммунистик руҳда тарбиялашга муносиб ҳисса қўшаётир. Бу йил ва келаси йил учун В. И. Ленининнинг ҳаёти ва революцион фаолиятига доир материаллар, интернационал тарбия, халқаро аҳвол, экономикага оид темалар бўйича йиллик план тасдиқланган. Ана шу план асосида аҳоли орасида мунтазам равишда турли мавзуларда лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда. Агитаторларимиздан Л. Багданова, Р. Жабборов, Т. Алиев, А. Аликашов, М. Данабоевлар меҳнаткашларнинг яқин маслаҳатчиси ва азиз меҳмони бўлиб қолганлар.

Совхоз партия ташкилоти ўзининг бир йиллик перспектив планига эга. Бу йиллик планни партком аъзолари ишлаб чиқди. Бу ишга кекса коммунистлар, тажрибали мутахассислар, цех партия ташкилотининг секретарлари жалб қилинди. План бир неча нусхада кўпайтирилиб, цех партия ташкилотларига юборилди. Партия йиғилишларида коммунистлар перспектив планни атрофлича муҳокама қилиб, ўзларининг фойдали таклиф ва мулоҳазаларини билдирдилар. Коллективларнинг фикри, таклиф ва мулоҳазалари партком йиғилишида яна муҳокама қилиниб, йил бошида совхоз партия ташкилотининг умумий партия йиғилишида бир йиллик перспектив план тасдиқланди.

Пахтакор район партия комитети бу ишимизни қўллаб-қувватлади. Бизнинг перспектив планимизни райком бюроси маъқуллади ва райондаги барча бошланғич партия ташкилотларида мазкур план кенг ва ижодий муҳокама қилиниб, шу план асосида ўзларининг перспектив планларини ишлаб чиқишларини тавсия қилди.

Перспектив планимизда кўзда тутилган барча масалалар партком мажлиси ва партия йиғилишидан 10-15 кун олдин партком аъзолари, совхоз мутахассислари ва кекса коммунистлар иштирокида атрофлича тайёрланади. Мажлисда ва йиғилишда муҳокама қилинган масала юзасидан конкрет қарор қабул қилинади ва унинг ижроси партком томонидан кузатиб борилади. Навбатдаги партия йиғилишида олдинги йиғилишнинг қарори қандай бажарилгани тўғрисида коммунистлар хабардор қилинади.

Планимизда кадрлар билан ишлаш деган модда бор. Шунга кўра, ҳар ойда бўлим бошқарувчилари, агрономлар, механиклар, гидротехник ва мелиораторлар билан бир мартаба маслаҳатлашиб шу соҳага оид қилинган ишлар кўздан кечирилади.

Совхоз маъмурияти ва партия комитети ишлаб чиқариш илғорлари бўлган коммунистларнинг активлигига таяниб, совхоз экономикасини ва аҳолининг турмуш маданиятини янада ошириш учун астойдил курашмоқда. Партиянинг асоси — бошланғич партия ташкилотлари эканлигини эсда тутган ҳолда совхоз партия комитети бошланғич партия ташкилотларида оммавий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий, ғоявий-сиёсий ишларни КПСС XXIII съезди талаблари асосида уюштириш учун астойдил курашмоқда. Партиянинг тақдири оқибат натижада унга кимлар аъзо бўлаётганлигига боғлиқдир. Шундай экан, биз партияга қабул қилишда ишлаб чиқариш илғорлари ва партиянинг резерви бўлган комсомоллар орасидан ўзининг юриш-туриши, жамоат ишларида қатнашиши ва топширилган вазифани қандай бажаришига, хуллас кишиларнинг шахсий сифатларига бўлган Устав талабларига амал қилиб, иш тутмоқдамиз.

М. УМРЗОҚОВ,
Пахтакор районидаги «Пахтакор» совхоз партия комитетининг секретари.

Беш йиллик қурилишларида

СЎНГГИ ДОВОН

Фарғона шаҳрида водийдагина эмас, ҳатто республикада энг йирик енгил саноат корхоналаридан бири бўлган пойафзал фабрикаси қурилмоқда. У йилига беш миллион жуфт оёқ кийимлари ишлаб чиқаради. Бошқача айтганда, биргина шу корхонанинг ўзи республикамиз аҳолисини ҳар икки йилда бир сидра кийинтириб туради.

Ҳозир шу улкан корхонанинг биринчи навбати қуриб битказилмоқда. Фарғона қурувчилари уни йил охиригача фойдаланишга топширишга қарор қилишди. Фабрика янги йилдан маҳсулот бера бошлайди. Янги корхона келгуси йилда бир миллион 200 минг жуфт пойафзал ишлаб чиқариши керак. Шу сабабдан ҳам қурувчилар фабрикани тезроқ битказиш тараддудига тушиб қолишди.

Яқинда фабрикани қуриб, уни ишга туширишга тайёрлашда иштирок этаётган ташкилотларнинг қурувчилари ва монтажчилари сўнгги довон олдидан маслаҳатга тўпландилар. Бу ерда буюртмачи, пудратчи ва қурувчи ташкилотларнинг мутахассислари тегишли министрликлар ҳамда область ва шаҳар партия комитетларидан келган вакиллар билан биргаликда фабрика қурилишини жадаллатиш, қолган ишларни имкони борича тезроқ тугатиш учун амалий чоралар кўриш кераклиги ҳақида гаплашиб олдилар.

Планёркада Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин, Фарғона область партия комитетининг секретари В. Содиқов, республика қурилиш министрининг ўринбосари М. Ҳамидов, Фарғона шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Т. Қамбаров ва бошқа масъул ўртоқлар иштирок этдилар. Бу планёрканинг ишчанлик вазиятда ўтиши ҳамда қатор масалаларнинг амалий

ФАРҒОНА ПОЙАФЗАЛ ФАБРИКАСИНИНГ БИРИНЧИ НАВБАТИ ҚУРИБ БИТКАЗИЛМОҚДА

◆ ◆

ҳал этилишига, қолган ишларни қисқа муддат ичида тугаллаш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаб олинишига имкон берди.

Қурувчи ва монтажчиларни лойиҳа-смета ҳужжатлари ҳамда қурилиш материаллари билан таъминлаш, фабриканинг биринчи навбатини қабул қилиб олиб, унда маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўювчи мутахассисларни танлаш сингари юқори ташкилотларга бўлган қатор масалалар шу планёркада ҳал қилиб олинди. Бу масалаларни ҳал этилишнинг кечикиши фабрика қурилишини яна чўзиб юбориши турган гап эди. Планёркада асосан шундай муаммолар ҳақида гап борди.

Фарғона пойафзал фабрикасини қураётган 14-қурилиш трестининг бош инженери Э. Гаврилов бу ерда корхонанинг ишга туширилишига тўрт ойдан сал ортиқ вақт қолаётганига қарамай Москвадаги «ГПИ-2» лойиҳа институти апрелдан буён юз минг сўмлик қўшимча ишларга лойиҳа-смета ҳужжатлари жўнатмаётгани ҳақида куйиниб гапирди. Бу эса ўз навбатида қурувчиларнинг қўлини тутиб турибди.

Фабрика қурувчилари лойиҳачилар билан буюртмачига бошқа масалада ҳам ҳаққоний эътироз билдиришди.

— Ҳозиргача объектдаги ишлар ҳажми аввал кўзда тутилганидан 200 минг сўмлик қимматлашиб кетяпти. Лойиҳачилар токайгача лойиҳага ўзгартиш киритадилар? Бу аҳволда объектни қачон фойдаланишга топширамиз? — деди қурилиш бошқармасининг бошлиғи И. Гончаров. Планёркада бу масалада ҳам бир тўхтамга келинди.

Планёркада қурилиш материалларининг танқислиги орқасида суръат таноби тортилаётгани ҳам аён бўлиб қолди. Ҳақиқатан ҳам фабрика қурилишига кейинги вақтда ёғочтахта келтирилмай қўйилган. Қурувчилар ҳатто опалубка учун тахта тополмай қолишган. Бу ўринда қурувчилар фабрика бош инженери ўртоқ Хвангога ҳақли эътироз билдиришди.

Шу билан бирга қурувчилар 60 тонна оқ цемент билан 7 тонна тунукага қараб қолишганини айтиб, юқори ташкилотлар ёрдам беришларини сўрашди.

Қурилаётган фабрика директори Х. Абдусаидов ҳам кечиктириб бўлмайдиган бир масалани — фабриканинг биринчи навбатини қабул қилиб олиши лозим бўлган мутахассисларни танлаш ва ишга қўйиш масаласини ўртага ташлади.

Планёркада қурилишда ишни ташкил қилиш ва меҳнат унумдорлигини кескин кўтариш ҳақида ҳам баҳс юритилди. Қурувчилар ва пудратчи ташкилотлар ўз имкониятларини қараб чиқиб, янги мажбуриятлар олишди. Электр монтаж, термоизоляция, ободонлаштириш ишларини муддатидан 1—1,5 ой илгари тугаллаш тадбирлари белгиланди. 2-қурилиш бошқармаси бинокорлари эса ҳар ойда 80-90 минг сўмлик иш бажаришни планлаштириб олдилар.

Ҳозир улар комил ишонч билан сўнгги довондан ошиб ўтаётирлар. Фарғона пойафзал фабрикаси ишга тушадиган кунни тобора яқинлаштираётирлар.

М. МАНСУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ҲАЁТИ ТЎҒРИСИДАГИ КИТОБЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига атаб, партия ташкилотларининг ҳаёти тўғрисида бир қанча китоблар тайёрлади. Улардан бир қисми «Ўзбекистон» нашриётида босилиб чиқди.

«Халқ хўжалигини юксалтириш учун» деган китобда Ленин васиятларини, партиянинг саноат ва қишлоқ хўжалиги соҳасидаги режаларини муваффақиятли амалга ошираётган коммунистларнинг тажрибаси умумлаштирилган. Бу китобда техника тараққиёти учун, юксак меҳнат унумдорлиги учун курашда меҳнаткашларнинг ташаббуси ва ғайратини оширишда партия ташкилотларининг таъсири тўғрисида гап боради.

«Қишлоқда коммунистик меҳнат учун» деган бошқа бир брошюрада Андижон области мисолида келажак разведкачилари умумхалқ ҳаракатининг ривожланиш йўллари, коммунистик ҳаракатнинг пахтачилик ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг бошқа тармоқларини ривожлантиришга баракали таъсири ёритиб берилган.

«Ўзбекистоннинг ижодий союзлари оммани коммунистик руҳда тарбиялашда» номли китоб ёзувчиси, рассом, композитор, коммунистларнинг тажрибаси тўғрисида ҳикоя қилади.

СИЛОС ТАЙЁРЛАШ ҚИЗҒИН

Фарғонадаги «Партия XXII съезди» совхозининг далаларида маккажўхорини ўриб оладиган қизғин пайт бошланди. Комбайнлар, тракторлар садоси эшитилмоқда. Кўм поя лиқ қилиб ортилган автомашиналар бирдек қатнаб турибди. Молларни тўқ тутадиган мўл ҳосилни механизаторлар силосга ўриб олмоқдалар. Траншеяларга кўк поядан дастлабки бир неча юз тонна силос бостирилди. Олтиариқ районидаги Ленинград колхози, Охунбобоев номли совхозда ҳамда Фарғона областининг бошқа хўжаликларида ем-хашак тайёрловчи бригадалар маккажўхоридан силос бостиришга киришдилар.

Фарғона чорвадорлари қишга маккажўхоридан камида уч юз эллик минг тонна силос тайёрлашни мўлжаллаб қўйдилар. (ЎзТАГ).

Одам—одамга дўст...

ЁН ҚЎШНИМ — ЖОН ҚЎШНИМ

Ҳовли олма қўшни ол дейдилар. Қўшнилар бир-бирлари билан бамисоли ака-ука, опа-сингил. Уларнинг меҳрибонлиги, ғамхўрлигини, ютуғига ҳам, ташвишига ҳам шериклигини кўриб, бир туғишганлармн дейди киши. Икки ёрти бир бутун деганларидек, қўшнининг оғирини енгил қилиб қувончига қувонч қўшиб турадилар. Битмайдиган ишларни ҳам кўплашиб, ҳа-ҳалашиб битказиб юборадилар. Ҳамиша бир-бирларига қўлдош, маслаҳатгўй, дўст.

Мен ана шундай қўшнилардан бири ҳақида ҳикоя қилмоқчиман.

Андижон шаҳридаги машинасозлик заводининг темирчиси Ўринбой Низомовнинг рафиқаси Санобархон туғруқхонадан келтирилгач, уйда уч-тўрт кун соғломгина юрди-ю, уй юмушлари билан бўлиб ўзини анча қийнаб қўйди, оғирлашди ва ниҳоят, бир куни ётиб қолди. Ўринбой ака бундан бехабар, эрталаб ишга кетган эди. У шу билан кечқурун келади. Қўшни аёл Ҳабибахон опа бир коса аччиққина маставани олиб, Санобархоннникига кирувди, қараса, Санобархон иситмалаб ётибди.

— Вой, нима бўлди сизга, қўшнижон? Ҳай, нега бизга хабар қилмадингиз? Ҳозир «тез ёрдам» чақираман. Вой, ўлмасам.

— Йўқ, йўқ, қўшнижон чақирманг. Мен кетиб қолсам, 7 болам нима бўлади, дадаси уларга қандай қарай олади?

Тўғри, Санобархон касалхонада ётиб қоладиган бўлса, болаларига ким қарайди. Ҳаммалари ҳам майда, уларни овқатлантириш бор, кийинтириш бор, кийим-кечагини ювиш, мактабга жўнатиш бор. Ўринбой акага — эркак кишига бу осон эмас, эплай олмайди. Бунинг устига у ишини қиладими, хотинидан хабар олиб турадими, болаларга қарайдими? Оилани шу аҳволга солиб қўйиб, Санобархон касалхонада тинч ёта олармиди.

Қўшнини шу саволлар ўйлантириб қўйди. Лекин Санобархонни шу касал ҳолича уйида қолдириш ҳам мумкин эмас-ди, уни албатта даволаш керак. Ҳабибахон опа эрига маслаҳат солди.

— Мен бориб врачни олиб келай, кўрсин, уйида ётиб тузаладиган бўлса, айтар, йўқ, деса яна бир нарсани топамиз, — деди Ҳабибахон опанинг турмуш ўртоғи Муҳиддин ака.

Врач Санобархоннинг дардини кўриб, уни дарҳол касалхонага ётқизиш зарурлигини айтди. Ўринбой аканинг ишдан келишини кутишга ҳам врач унамади.

Нима қилиш керак? Бояги саволлар яна кўндаланг туриб олди. Бемор эса ўзини эмас, болаларини ўйлайди, Ўринбой акани ўйлайди, мен кетиб қоламан, уларга қийин бўлади дейди.

— Болалар кўчада қолмайди, хотиржам бўлинг, — деди Муҳиддин ака бир қарорга келиб, — улар кундузи биз билан бўлишади, мана, Ҳабибахон бор, ювиб-тарайди, ҳамма ташвиши бизнинг бўйнимизга.

Санобархоннинг кўнгли таскин топди. Қўшнилар уни касалхонага элтиб ётқиздилар.

Ўринбой ака бу воқеалардан кечқурун ишдан қайтгандагина хабардор бўлди. У қўшниларидан миннатдор эди. Болалар Муҳиддин ака айтгандек, кўчада қолмади, албатта. Уч ойлик Муҳаммаджон вақтинча болалар уйига топширилди. Уч болани холаси Мунавварxон опа, бир болани аммаси Марҳаматхон опа олиб кетди. Қолган икки бола эса Ўринбой ака билан уйда қолишди. Кундузи Муҳиддин аканинг уйида бўлишади, кечқурун эса оталари билан.

Санобархоннинг уйи ҳамиша саранжом-саришта, болалар ювинган-таранган, уст-бошлари топ-тоза, вақтида овқатланишади, вақтида мактабга боришади.

Яна кишини қувонтирадиган жойи шундаки, Муҳиддин ака билан Ҳабибахон опа иккови ҳар куни бўлмаса ҳам, кун орада, ҳафтада касалхонага қўшниларини йўқлаб борадилар, беморнинг кўнглига хуш ёқадиган таом пишириб, ширин гап топиб боришади. Фарзандларнинг ўйнаб-кулиб, она кутгандан ҳам зиёда яхши юришганини айтиб, кўнглини тоғдек кўтариб келишади. Ўринбой ака билан Санобархон ҳам бошқаларга меҳр-муҳаббатли, фақат яхшиликни кўзлайдиган кишилардир. Қўшнилар билан жуда иноқ, болаларга ҳақиқий мураббий, ўзаро ҳурмат-эътиборлари зўр.

Меҳрибон шифокорларимиз мураккаб операцияни муваффақиятли бажариб, даволашлари туфайли Санобархон касалдан халос бўлди. Мана бир ярим йил деганда Санобархон болалари олдига — уйига даволаниб қайтди. Эри ва болаларининг қўшнилар меҳр қуёши тафтида ҳеч нарсага зориқмай, камчилик сезмай юрганларини кўриб, севинчини ичига сиғдиролмайди у.

— Раҳмат, минг-минг раҳмат, азиз қўшнижонларим. Дўст бошга ғам тушганда билинади, дейишади.

Ўринбой ака ҳам ўзининг Андижон шаҳар Олға кўчасидаги қўшниларидан хусусан Муҳиддин ака ва Ҳабибахон опадан, Муҳиддин ака аъзо бўлган 1-пахта тозалаш заводи коллективидан беҳад миннатдор.

Киройи қўшни, шифокор ва дўст шундай бўлса.

Б. ШЕРМАТОВ,
Андижон машинасозлик заводининг смена мастери.

Марксча-ленинча назария масалалари

СОЦИАЛИСТИК ЖАМИЯТДА МИЛЛИЙ МУНОСАБАТЛАР

Коммунистик партия ва Совет давлатининг буюк асосчиси, социалистик революциянинг гениал доҳийси В. И. Ленин миллий масаланинг илмий, марксистик назариясига жуда катта ҳисса қўшди. Ленин миллий масаланинг социал манбаларини ҳамда унинг социалистик революция ва социалистик қурилиш вазифаларининг ҳал қилинишига боғлиқ эканлигини кўрсатиб берди.

Социалистик давлатнинг миллий сиёсатини илмий жиҳатдан асослаш юздан ортиқ миллат ва элатлар яшайдиган СССРдек мамлакатда социализм ғалабаси учун мислсиз аҳамиятга эга бўлди. СССР аҳолисининг миллий состави (1959 йилги рўйхатга кўра) қуйидагича: унинг ярмидан кўпроғини (114 миллион) руслар, 100 дан ортиқ миллат ва элатлар 94 миллион кишини ташкил этади. Шулар орасида энг кўплари украинлар, белоруслар, ўзбеклар, татарлар, қозоқлар, озарбайжонлар, арманлар, грузинлар, литваликлар, молдаванлар, чувашлар, латишлар, тожиклар, мордвалар, туркманлар, бошқирдлар, эстонлар, қирғизлар, чеченлар, осетинлар ва бошқалардир. 50 дан ортиқ элатларнинг ҳар бири 100 мингдан кам аҳолига эга. Аҳолисининг асосий кўпчилиги бошқа мамлакатларда яшайдиган йигирмадан ортиқ миллатнинг вакиллари Совет Иттифоқида яшайди (немислар, поляклар, болгарлар, хитойлар, греклар, руминлар, финлар ва бошқалар). Аҳоли состави шунчалик кўпмиллатли СССР да ғарб халқлари билан ҳам маҳкам боғланган миллатларнинг дўстона ҳамкорлик қилиши СССРда миллий муносабатларни ривожлантириш тажрибасининг қимматини янада оширади.

Партиямиз янги жамият қуришга киришар экан, халқларнинг қардошлик ҳамкорлигини ташкил этиш мураккаб ва қийин иш эканлигини эътиборга олди. Эксплуататор синфларнинг кўп йиллик ҳукмронлиги, миллий зулм режими халқлар ўртасида бир-бирига ишончсизлик, миллий адоват қолдирди. Партиямиз халқларнинг совет ҳамкорлигини ташкил этар экан, синалмаган йўлдан борди. У Ленининнинг қуйидаги кўрсатмаларига амал қилди: «миллатларнинг ихтиёрий иттифоқини... бирданига амалга ошириш мумкин эмас.... Жуда ҳам сабр ва эҳтиётлик билан иш кўриш лозим» (Асарлар, 30-том, 315-бет).

Ўтмишдаги кўпгина прогрессив мутафаккирларни тўлқинлантириб келган вазифа — халқларнинг қардошларча ҳамдўстлигини барпо этишдан иборат энг мураккаб масалани ҳал қилиш бизнинг партиямизга муяссар бўлди. Бу вазифани ленинча доно башоратли партиягина ҳал қила олди.

Тарихий тажриба кўрсатдики, миллий масалани ҳал қилишнинг социал негизи пролетариат диктатурасини ўрнатишдек «кун тартибидаги масала»ни ҳал қилишдан иборат. Эксплуататор синфларни жамият ва давлат ҳаётига раҳбарликдан бутунлай четлатилган тақдирдагина, кўмир ва маъдан қазувчилар, металл эритувчилар, ерни шудгор қилувчилар, барча моддий ва маънавий бойликларни яратувчи кишиларнинг ўзи ҳаётга хўжайин бўлиб қолган тақдирдагина миллий масалани тўғри ҳал қилиш мумкин.

Ленин ғояларига мувофиқ, давлат бошқармасининг бутун «механизми» шундай тузилганки, у халқларнинг ҳам умумий, ҳам ўзига хос манфаатларини жуда яхши эътиборга олади. Совет парламентининг структураси ҳам шу вазифани бажаришга мувофиқлаштирилган. Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети — СССР Олий Советининг тенг ҳуқуқли икки палаталаридир. Барча иттифоқдош республикалар ўзларининг республика Олий Совети Президиумининг Раисига эгадирлар. Улар айни вақтда ССР Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Раис ўринбосари ҳисобланадилар. СССР Министрлар Совети составига ўз лавозимларига кўра, барча иттифоқчи республикалар ҳукуматларининг бошлиқлари кирадилар. Ҳар бир миллатга кўп миллатли совет давлати рамкасида иқтисодий, социал ва маданий тараққиёт гарантияси берилгандир.

СССР тажрибасида миллий муносабатларни ривожлантиришнинг давлат — ҳуқуқ формаларини барпо этишдаги социалистик интернационализмни қўлланишнинг йўллари ва формалари биринчи марта топилди. Масалан, бу тажриба шуни кўрсатадики, федерализм, уни тўғри тушунилганда, халқларнинг кенг ҳамкорлик қилишининг самарали қуроли бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Моддий ресурсларни халқлар ўртасида тақсимлашнинг Совет тажрибаси айниқса ибратлидир. СССР халқлари коммунизмга старт олаётганларида иқтисодий ва маданий тараққиётнинг турли босқичида эдилар. Совет республикалари ва областлари Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида ишлаб чиқарувчи кучларнинг ривожланиш даражаси жиҳатидан бир-бирларидан жуда катта фарқ қилардилар. Бу ўринда моддий ресурсларни тақсимлашнинг икки усули бор эди: ё ҳар бир республика умумдавлат даромадларидан унда қанча моддий бойликлар яратилган бўлса, шунча даромад олиши мумкин эди, ёки моддий ресурсларни қолоқликни қадамба-қадам тугата бориб, барча халқларнинг иқтисодий тараққиёт даражасини тенглаштириб бориш имконини берадиган тарзда тақсимлаш лозим эди. Ленин кўрсатмасига амал қилиб Коммунистик партия асосий моддий ресурсларни Иттифоқ ҳукумати қўлида тўплаш йўлини танлади ҳамда бу моддий ресурсларни қолоқ аграр районларда хўжалик қурилишининг суръатларини тезлаштиришни таъминлаш ва бунда барча совет республикаларидаги аҳоли моддий фаровонлигининг бир хил даражада бўлишини таъминлаш йўлини тутди.

Партиямиз миллатларнинг сиёсий тенг ҳуқуқлиги ва суверенитетини уларнинг амалдаги тенглиги билан тўлдиришдан иборат олижаноб вазифани қўйди. Бунда КПСС миллатларнинг иқтисодий ва маданий тараққиёти даражасида тенгсизлик бўлса, уларнинг тенглиги тўла ва мукаммал бўлмайди деган фикрга амал қилди. Ўтмишдан мерос бўлиб қолган қолоқликни тугатиш мақсадида бутун бир чоралар системаси, шу жумладан моддий аҳволни яхшилаш, солиқлар тўлашдан озод этиш, саноат ва қишлоқ хўжалик товарларининг нархларини регулировка қилиш, мамлакатнинг анча тараққий этган районлари маблағларининг бир қисмини миллий районлардаги хўжалик ва маданий қурилиш эҳтиёжларига сарфлаш сингари тадбирлар ишлаб чиқилди.

Бизнинг кўп миллатли мамлакатимизда социализм қурилиши давомида ишлаб чиқарувчи кучлар СССРдаги барча халқларнинг умумий мулки сифатида ривожланди. Қардош халқларнинг экономикаси бир. Совет республикалари ўртасида меҳнат тақсимотининг ривожланган системаси қарор топди. Мамлакатимиздаги турли миллат халқлари яшайдиган табиий, тупроқ-об-ҳаво шароитларининг ҳар хиллиги ҳисобга олиниб, уларни умумиттифоқ экономикаси доирасида ихтисослаштирилади.

Совет Иттифоқи — инсоният тарихида биринчи социалистик миллатлар ва элатлар бешиги бўлиб, ўз синфий тузилишига, социал-сиёсий ва ахлоқий қиёфасига кўра буржуа миллатларидан тубдан фарқ қилади. Тажриба шуни кўрсатдики, буржуа миллатларининг социалистик миллатларга айланиши, шунингдек, элатларнинг буржуа миллатларининг ривожланиш даврини у ёки бошқа даражада четлаб ўтиб, бевосита социалистик миллатларга айланиши ҳам янги типдаги миллатларнинг вужудга келиш манбаи бўла олади.

• • •

Социализм миллий жиҳатни маънан яхшилайдиган, катта ва кичик барча миллатларнинг ижодий қобилиятларини тўла-тўкис намоён қилишига ёрдам берадиган интернационалчилар жамияти сифатида таркиб топди. Интернационал жиҳат билан боғлиқ бўлган миллий жиҳат доимо ижобий тарзда намоён бўлади. Шундай ҳолда миллий жиҳат халқларнинг ҳамкорлигига ҳеч халақит бермайди. Миллатчилик билан боғлиқ бўлган миллий жиҳат эса салбий тарзда намоён бўлади.

Ирқчилик, миллий адоват ва таҳқирлаш бизда жиноят деб

ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

БАЙРОҚДОРЛАР

Иттифоқ пахта тозалаш саноати корхоналари коллективларининг социалистик мусобақаси II квартали якунларида Бухоро заводи яна ғолиб чиқди. Бухоро пахта тозалаш заводи энг яхши кўрсаткичларга эришганлиги учун СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроғи ҳамда биринчи даражали пул мукофотини олишга эришди. СССР Енгил саноати министрлиги ва тўқимачилик ҳамда енгил саноат ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан пул мукофотини эса Андижондаги «Москва» пахта тозалаш заводи коллективи олди.

Беш йиллик марраларини эгаллашда Фарғонадаги «Ўзбекистон», Бухородаги Навоий, Қоракўл, Андижондаги Ленинск, Пойтуқ, Сирдарёдаги Пахтаорол пахта тозалаш заводлари пешқадамлик қилаётир.

Ҳ. АҲМАДЖОНОВ.

350 МИНГ СЎМ ФОЙДА

Тошкент бадиий буюмлар фабрикаси колективи республика Маҳаллий саноат министрлиги корхоналари I квартал мусобақаси якунларида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва республика касаба союзлари Советининг кўчма Қизил байроғини олган эди. Ғайрат билан ишлаш натижасида байроқ иккинчи квартал якунларида ҳам қўлда сақлаб қолинди.

Етти ойлик план муваффақиятли бажарилди. Июль ойида маҳсулот реализацияси топшириғи, 107,5 процент адо этилди. Йил бошидан буён 350 минг сўмдан ортиқ фойда кўрилди. Фабрика коллективи августда ҳам суръатни сусайтирмаётир.

С. СУЛТОНОВ.

«ТАШСЕЛЬМАШ»НИНГ СИРДАРЁДАГИ ФАРЗАНДИ

Сирдарё посёлкасида «Ташсельмаш» заводининг катта филиали барпо қилинмоқда. Филиалнинг дастлабки бинолари шу йилнинг январь ойида тиклана бошлади. Корхонада қисқа муддатда 12 станок ўрнатилди. Февраль ойининг ўзида бу ерда тайёрланган 3 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар «Ташсельмаш» заводига жўнатилди.

Корхонанинг бу филиалида пахта териш машиналари учун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарилади. Шу кунларда ихтисослашган филиалда яна уч корпус қурилиши тугалланмоқда. Станоклар кетма-кет ўрнатилмоқда. «Ташсельмаш» заводи мутахассислари ўзларининг Сирдарёдаги филиалларини малакали ишчилар билан таъминлаш мақсадида кадрлар тайёрлашда мадад бермоқдалар. Ҳозир бу ерда 70 дан ортиқ ишчи бор. Май ва июль ойларида мўлжаллаганидан кўпроқ деталлар ишлаб чиқарилди.

Филиал шу йил охирида тўла ишга туширилади. Ишчилар сони 300 дан ортади. 120 та станок ҳаракатга келади. Шунда пахта териш машиналарининг 130 хилдан ортиқ эҳтиёт қисмлари ишлаб чиқарила бошлайди. 40 гектар майдонни эгаллаган ишчилар шаҳарчаси ҳам барпо қилинмоқда.

Р. МАМАТҚУЛОВ.

Тошкент. Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг механизаторлари техникани йиғим-терим кампаниясига тахт қилиб қўйдилар. Ҳозиргача 110 та пахта териш агрегати сифатли ремонтдан чиқарилди. Суратда: (чапдан) П. Шишкин, А. Минченко, Ю. Ашуров ва И. Нимеровскийлар. Улар техника ремонтида барчага намуна бўлмоқдалар.

Ф. Лутфуллаев фотоси.

Маҳаллий советларда

Наказлар амалда

Гурлан район Совети ижроия комитети сайловчиларнинг наказ ва таклифлари қандай бажарилаётганлигини кундалик назорат остига олди. 142 та наказ ва таклифнинг 130 таси ҳозиргача бажарилди. Қолган наказлар ҳам яқин кунларда амалга оширилади. Депутатлар сайловчилар олдида ҳисоб беришаётир. Халқ хизматкорлари янги наказлар олишди.

Назорат кучайтирилди

Хоразм область Совети ижроия комитети Янгиариқ район Совети ижроия комитетининг қишлоқ Советларига раҳбарлиги тўғрисидаги масалани муҳокама этди. Ибратли тажрибалар умумлаштирилди. Кўпгина қишлоқ Советлари хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарликни талаблар даражасида уюштирмаганлар. Советлар ишининг форма ва методлари такомиллаштирилмаётир, доимий комиссиялар ва депутатларда ташаббус етишмаяпти. Айниқса қарорлар ижросини текшириш, меҳнаткашларни қабул қилиш ҳамда ариза ва шикоятларни ҳал этишда масъулиятсизликка йўл қўйилмоқда. Район Совети ижроия комитетининг қишлоқ Советлари ишига раҳбарлиги қониқарсиз деб топилиб, ишни яхшилаш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди, талабчанлик, назорат кучайтирилди.

Спорт ривожланади

Ўзбекистон ССР Олий Советининг «Республикада жисмоний тарбия ва спортнинг аҳволи ҳамда уни янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарори Қўшкўпир районида қандай бажариляпти? Бу соҳадаги вазифалар нимадан иборат? Қўшкўпир район Совети сессияси ана шу масалани муҳокама қилди. Қишлоқда жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш режалари белгиланди.

А. ОТАЖОНОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг мухбирлар пости аъзоси.

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

«ОЛТИН БОШОҚ» ҒОЛИБИ

«Олтин бошоқ» соврини учун республика қишлоқ футбол командалари ўртасида ўтказилган мусобақалар Наманган областининг Янгиқўрғон районида якунланди. Ҳал қилувчи финал мусобақада «Янгиқўрғон» командаси билан Бухоро областининг Қоракўл районн ўйинчилари ўзаро куч синашдилар. Ўйин 6:1 ҳисобида майдон эгаларининг фойдасига ҳал бўлди. Шундай қилиб «Олтин бошоқ» соврини ғолиб команда «Янгиқўрғон» футболчиларида қолди.

БИРИНЧИ МАРТА

СССР енгил атлетика федерацияси мамлакат кубоги учун спортнинг енгил атлетика тури бўйича мусобақалар ўтказишга қарор қилди. Иттифоқимизда биринчи марта уюштирилаётган бу мусобақалар аввал дастлабки босқичда, сўнг чорак финал, ярим ва финал учун курашлардан иборат бўлади. Тошкентда Марказий «Пахтакор» стадионида 24-26 август кунлари биринчи ва иккинчи ўринлар учун командаларнинг зонал мусобақалари ўтказилади. Бунда Ленинград, Тошкент, Андижон, Чирчиқ, ва Самарқанд шаҳарлари спортчилари чорак финалга чиқиш учун курашадилар

ЮТУҚ БИЛАН НИШОНЛАШДИ

Ўтган шанба куни Тошкент областининг «Қибрай» совхози ва Киров номли колхоз футболчилари ўртасида район кубоги учун сўнгги ҳал қилувчи финал учрашуви бўлди. Ўйин мезбонлар — совхоз спортчилари фойдасига 5:2 ҳисобида ҳал бўлди. Шунингдек Фарғона область Димитров номли колхоз билан Қува район колхозлараро қурилиш ташкилоти командалари ўртасида ўртоқлик учрашуви колхоз футболчиларининг бирмунча устунлигида 5:3 бўлиб тугади Шундай қилиб ғолиб командалар физкультурачилар байрами кунини ютуқ билан нишонладилар.

ДИНАМОЧИЛАР ЮТУҒИ

Липецкда «Динамо» Марказий совети VIII ёзги спартакиадаси программасидаги кураш мусобақаси ниҳоясига етди. Бунда шаҳрисабзлик полвон, халқаро классли спорт мастери, моҳир самбочи Ҳушвақт Рўзиқулов яна бир ғалабани қўлга киритди. У ўз вазнидаги ҳамма рақибларидан устун келиб, олтин медаль ва спартакиада чемпиони номини олишга эришди. Тошкентлик курашчи В. Белоусов учинчи соврин — бронза медалини олди. Ўзбек курашчилари умумкоманда ҳисобида 17 команда ўртасида олтинчи ўринни эгалладилар.

Москвада ўтказилган ўқ отиш мусобақасида тошкентлик спорт мастери Сарма Воличенко муваффақиятга эриш.и У МП-8-А ва МП-5 машқларида 600 имкониятдан 569 ҳамда 582 очко тўплаб бир йўла икки — олтин ва кумуш медаллари олишга сазовор бўлди. Унинг бу натижалари спорт мастери нормативидан юқоридир. Бу мусобақада моҳир мерганлар П. Кобрусев ПВ-4 машқида 454 очко билан, В. Воличенко МП-8 машқида 587 очко билан республикамизнинг янги рекордини ўрнатдилар. В. Воличенко ўсмирлар ўртасидаги бу ғалабадан кейин бронза медали олди.

ФИДОЙИ

ЛАВҲА

Ким шифокор — билими, тажрибасини қурол қилиб халқ соғлиғини сақлаётган, одамни дарддан қутқараётган, зулмат буркаган қалбга умид чироғини ёқиб, дилни эритаётган, инсонга қайта ҳаёт бахш этаётган киши шифокор. Шифокорликнинг тури кўп. Жарроҳ, терапевт, онколог... Лекин бурчи битта — халқ соғлиғини муҳофаза қилишдир. Шифокор — халқ соғлиғининг посбонидир.

Машҳур жарроҳлардан бири бундай деб ёзибди: оғриқ — танадаги икки кўринишли драма. У биринчи кўринишда тана тўқималарининг ички қатламида устини кул босган чўғдек сўниб туради, буни ҳатто беморнинг ўзи ҳам сезмайди. Иккинчи кўринишга ўтганда учқунлаб, шундай аланга пайдо қиладики, уни ўчириш, танани оғриқдан халос қилиш шифокор учун анча қийин бўлиб қолади. Шу важдан шифокорнинг вазифаси саҳна — танадаги иккинчи кўринишни кутиб ўтирмасдан, репетиция даври — биринчи кўринишдаёқ кулнинг устини очиб чўғни ўчиришдан, танани оғриқ — дарддан халос қилишдан иборат.

Номи тилга олинаётган киши бутун умри, онгли ҳаётини шу вазифани сидқидилдан адо этишга бағишлаган шифокордир. У ким деб сўрарсиз. Қулоқ солинг, ўша киши ҳақида ҳикоя қиламиз.

1940 йил 21 август. Москва Кремлининг Георгий зали. СССР Президенти Михаил Иванович Калинин Катта Фарғона канали қурувчиларидан бир группасига орден ва медаллар топширяпти. Ҳамма хаяжонда. Чеҳраларда табассум. чечак отган. Қарсаклар қарсакларга уланяпти. Новча бўйли, сариқ мағиз юзли, башанг кийинган йигитга гал келганда қарсак янада авжга чиқди. Бу канал трассасининг шифокори Саид Хўжаевич Маҳмудов шаънига юраклардан отилиб чиқаётган мадҳия эди. Президент унинг кўкрагига «Шавкатли меҳнати учун» медалини тақиб бўлгач, оталарча бағрига босаркан: «Касбини улуғлаган киши кам бўлмайди, йигит, бундан кейин ҳам шифокорлик касбингизни улуғланг», деди

Орадан 20 йил ўтди. 1960 йил 6 декабрь. Кўҳна, аммо доим навқирон Москва Кремлининг Георгий зали. СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши давом этяпти. Олдинги ўриндиқлардан бирида ўтирган чуст дўппилик киши диққатимизни ўзига тортди. Синчиклаб қарадик. Ҳа, ўша — бундан йигирма йил муқаддам президентнинг ҳурматига сазовор бўлган Саид Хўжаевич! Қаранг, вақт қандай тез ўтади-я. Ўша кезда қирчиллаб юрган йигит энди ўрта ёшнинг дастлабки зинапоясига чиқибди. Табиатга қойил қолиш керак. Фурсат ўтиши билан ўз ҳунарини кўрсатавераркан. Бундан Саид Хўжаевич ҳам бенасиб қолмапти. Тимқора сочига оқ ипак толалари оралабди. Энлик пешанасида чизиқлар пайдо бўлибди. Гавда ҳам ёшга нисбатан хиёл эгилибди. Бу табиий ҳол. Ўтган йигирма йилда шифокор қанча беморнинг оғир юкини кўтармади дейсиз!

Мана, мисоллар. Лолахон исмли қиз етти ёшга тўлди. У эртага илк дафъа мактаб остонасига қадам қўяди. Ота-онанинг бу дамлардаги қувончини сўз билан ифодалаш қийин. Афсуски, кечга бориб қувонч ўрнини юрак-бағирни эзувчи қайғу-алам эгаллади. Машина қўл-оёқларини чилпарчин қилиб ташлаган қизча беҳуш касалхонага келтирилди. Ҳаёт билан ўлим ўртасида кураш кетди. Ўлимни даъф этиб, Лолахоннинг ҳаётини сақлаб қолган Саид Хўжаевич бўлди. У тўққиз кун давомида жарроҳлик столи ёнидан кетмади. Қизча ҳушига келиб, эркин нафас ола бошлагандан кейингина ординаторлар хонасига чиқди...

Косонсойлик Ҳосиятхоннинг кўзи ожиз бўлиб қолди, ўн етти йил ёруғ дунёни кўрмади. Саид Хўжаевичнинг маслаҳати билан Ҳосиятхон касалхонага келтирилди. Текширишлар, лаборатория анализлари, консилиумлар бошланди, шифокорлар орасида баҳслашув, мунозаралар бўлди. Ниҳоят, қиз кўзининг тақдирини ҳал қилиш Саид акага топширилди. Тажрибали врач беш йилда беморнинг кўзини ўн тўрт марта операция қилди. Меҳнати зое кетмади. Ҳосиятхоннинг кўзи очилди!

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Саид Хўжаевич 1936 йилда Самарқанд давлат медицина институтини муваффақиятли битириб, имтиёзли диплом олган бўлса, шундан бери минглаб кишиларнинг дардига шифо бахш этди, беморлар билан бирга нафас олди, бирга дард тортди. Кечалари мижжа қоқмай китоб ўқиди, малакасини оширди, турли касалликларга даво излади. Унинг тимқора сочларига оқ ипак толалари оралатган, алпдек қаддини хиёл буккан ана шу хайрли ташвишлар эмасмикин?

Саид Хўжаевич медицина ходимлари орасидан етишиб чиққан ажойиб ташкилотчи, ишнинг кўзини биладиган раҳбар сифатида эл-юртга танилди. У Шимолий Фарғона, Мазгилсой, Юқори Учқўрғон, Охунбобоев номли, Сариқ сув каналлари, Косонсой сув омбори қурилишларида фаол қатнашиб, шифокорлар отрядига бошчилик қилди. Учқўрғондаги фельдшерлик пунктини кўп ўринли касалхонага айлантиришда бош-қош бўлди. Узоқ йиллар давомида Наманган область соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири, Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари лавозимида ишлади. 1945 йилдан бошлаб Фарғона водийсидаги курортбоп жойлар резервини ўрганиш экспедициясига бошчилик қилди. Унинг ташаббуси билан ташкил қилинган Чортоқ санаторийси 1949 йил 1 июль куни ўз даргоҳига биринчи беморни қабул қилди.

Шу ўринда бир оз кетга чекинамиз. 1941 йил июнь ойи. Немис-фашист босқинчиларига қарши Ватан уруши фронтларида қаттиқ жанглар борарди. Ярадор солдат ва офицерлар мамлакатимизнинг ички қисмига, шу жумладан Ўзбекистонга жўнатила бошлади. Уларни қабул қилиб олиш учун дарҳол ҳарбий касалхоналар ташкил қилиш лозим эди. Бу шарафли ва масъулиятли вазифа Саид Хўжаевич зиммасига юклатилди. Моҳир ташкилотчи кунларни тунларга улаб елиб югурди. Август ойининг бошида Косонсойда 200 ўринли ҳарбий касалхона иш бошлади. Ҳарбий ватанпарварлик соҳасида кўрсатган катта хизматлари учун Саид Маҳмудов «Қизил Юлдуз» ордени билан мукофотланди. Саид Хўжаевичнинг номини улуғлаган, ўзини одамларга танитган, иззат-ҳурматга сазовор этган ана шу меҳнатсеварлик, жафокашлик эмасмикин?

Таърифлашларича, бир олижаноб шифокор бемор танасидаги оғриққа қиёслаш учун ўз оёғини синдириб, сўнгра даволаган экан. Врач Маҳмудов бундай қилмаган бўлса-да, етти йил суяк синиш азоб-уқубатини тортди. Беш йил ҳибсга солинган кишидек ўрнидан қимирлай олмай гипсда ётди, икки йил қўш таёққа таяниб юрди.

Воқеа бундай бўлди. Саид Хўжаевич мутахассис сифатида Наманган областининг узоқ районларидан бирига консультацияга таклиф қилинди. Талаб қондирилди, беморга тез ёрдам кўрсатилди. Наманганга қайтилаётганда йўлда машина фалокатга учраб, Саид Хўжаевич ўлим гирдобига ғарқ бўлди. Ўша кездаги касаллик тарихида қуйидаги сўзларни ўқиймиз: «Беморнинг аҳволи оғир. Қўл-оёқ суяклари синган. Нафас олиш йўли бузилган. Қон томирлари узилган. Юрак уруши суст. Ҳаёт қолиш-қолмаслиги...»

— Касаллик тарихи варақасини ўқидим, — ҳикоя қилади Саид Хўжаевич. — Лекин заррача қўрқмадим, ҳаётдан умид узмадим. Ўлим билан юзма-юз туриб курашдим. Бу курашда халқим, ёр-дўстларим, қариндош-уруғларим менга мададкор бўлди, врачлар жонимга оро кирди. Шифокор халқ соғлиғининг посбони эканига тағин бир бор ишонч ҳосил қилдим...

Саид Хўжаевич беш йил чалқанча ётди, кўргани осмондаги юлдузлар бўлди. Даволовчи врачнинг айтишича, шу даврда беморнинг елка териси беш марта шилиниб тушди. Аммо бунга эътибор бермади. Ётган жойида ҳам врачлик малакасини ошириш, касбини шарафлаш ҳақида ўйлади. Тошкент врачлар малакасини ошириш институтида сиртдан ўқиди. Энди у жарроҳ ва терапевт. М. И. Калининнинг насиҳатига содиқлигини амалда исбот этди.

Мана, ўн бир йилдирки, Саид Хўжаевич Наманган область стационарида бош врач бўлиб ишлаб келмоқда, қайси томондан беморнинг овози эшитилса, лаббай деб жавоб бермоқда. Саид Хўжаевич Маҳмудовнинг совет медицинасини ривожлантириш, аҳолига хизмат кўрсатишдаги жасорат ва матонати юксак баҳоланди. У СССР орден ва медаллари билан мукофотланди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан «Республикада хизмат кўрсатган врач» фахрий унвони берилди.

Яқинда Наманганда бўлиб Совет Иттифоқи Қаҳрамони Солижон Адашев билан суҳбатлашиб қолдик. У истеъдодли врач Саид Хўжаевични халқ хизматига доим тайёр камарбаста шифокор деб атади. Фарғона область партия комитетининг секретари Абдусамат Маҳмудов эса уни водий медицина ходимларининг устози деб таърифлади. Биз ҳам бу фикрларга қўшилдик.

— Халқ соғлиғи учун сиз ҳам узоқ йиллар саломат бўлинг, Саид Хўжаевич!

М. НАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Суратда: С. МАҲМУДОВ.

ҳисобланади ва қонун билан жазоланади. Миллатчилик ва шовинизм сарқитларининг ҳар қандай кўриниши, у кимдан келиб чиқиши, катта ёки кичик халқ вакилидан келиб чиқишидан қатъи назар, жамоатчилигимиз томонидан кескин қораланади, биз уни социализм принципларига ёт иллат деб биламиз.

Миллатларнинг дўстлиги ва ҳамкорлиги социал тараққиётни зўр куч билан тезлатувчи қудратдир. Бутун дунё ленинча миллий масала назариясининг, халқлар ҳамкорлигини ташкил этишнинг ленинча принципларининг зўр ҳаётий кучга эга эканлигига СССР тажрибасида ишонч ҳосил қилди. СССРда миллий масаланинг ҳал қилиниши шуни кўрсатдики, актив ва мустақил тарихий ижодиёт «танланган миллатлар»нинг мулки бўлмай, у барча халқларнинг бойлигидир. Кўпмиллатли Совет давлати амалда пролетар интернационализми ғоялари тантанасини намойиш қилмоқда.

Совет кишилари ўз меҳнатлари ва курашлари билан коммунистларининг қардошлик ҳақидаги идеалларини реал ҳаёт практикасига айлантирдилар. Социализм ўзининг биринчи тўла ғалабасини бутун ер юзидаги миллатларнинг ўндан бир қисми яшаётган мамлакатда қозонди. Миллатлар ўртасидаги антагонизм халқлар дўстлиги, уларнинг қардошлиги билан алмашди. Совет Иттифоқи—бу халқларнинг ягона оиласидир. Қон-қардош халқлар социалистик Ватан ҳимоясига бир тан-бир жон бўлиб кўкракларини қалқон қилдилар. Халқларнинг социалистик бирлиги уруш йилларида Ватанимизнинг барча миллатлари жангчиларининг ажойиб қаҳрамонликларида намоён бўлди, ҳозирда эса тинч ижодий меҳнатда намоён бўлмоқда.

Социализм мамлакатимиздаги барча халқларни қардошларча дўстлик иплари билан боғлади. Социал-сиёсий ва ғоявий жиҳатдан ягона кўп миллатли совет халқи таркиб топди. Барча халқлар ва элатлар шу рамкада ривожланмоқдалар. «Совет кишилари» терминни биринчи марта В. И. Ленин томонидан киритилган эди. У 1919 йилнинг мартида «Қизил Армияга мурожаат»да бундай деган эди: «Онгли ишчилар ва ҳақиқий совет кишилари ўрта деҳқонга ўз ўртоқлари деб қарайдилар» (В. И. Ленин асарлар 24-том, 247-бет). Бу термин синфий-сиёсий характерга эга бўлиб, Коммунистик партия теварагига жипслашган турли хил миллат кишиларининг янги, Совет тузуми тарафдори эканликларини билдирарди.

Совет халқи — ижтимоий уюшма бўлиб, СССРдаги миллатлар ва элатлар ҳаётининг барча жиҳатлари бир-бири билан алоқадор бўлган ва биргаликда ҳаракат қилаётган ягона системадир. Совет халқининг ажралмас таркибий қисми бўлган СССР миллатлари ва элатлари бутун Советлар мамлакати моддий ва маданий бойликларининг эгасидирлар. Ҳар бир миллат коммунизмнинг моддий-техника базасини барпо этиш учун курашда барча халқлар меҳнат ғайратининг умумий натижаларига таянади.

Ҳар бир халқнинг қардош халқлар олдидаги интернационал бурчи бўлиб, у кўп қирралидир. Бу бурч, аввало, моддий бойликларни истеъмол қилишда, маҳаллий ресурслардан максимал фойдаланишда, бошқа республикалар учун зарур бўлган саноат ва коммунал-маиший қурилишларни, ирригация иншоотларини, электр ўтказгич линияларини, алоқа воситаларини биринчи навбатда қуришда, халқларнинг совет ҳамкорлиги умумий манфаатларига риоя қилишда ифодаланади. Интернационалист маҳаллий манфаатларни эътиборга олар экан, ўз миллати, ўз республикасининг манфаатларини эгоистларча кўзламайди. Масалан, ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштиришда ўз республикасининг ёқилғи-энергетика балансигина эмас, балки қўшни республикаларнинг ҳам манфаати назарда тутилади, маданият соҳасида бу—шу республика ва областда яшаётган катта ва кичик бошқа миллат группаларининг миллий-ўзига хос маданий эҳтиёжларини қондириш ҳақидаги ғамхўрликдир.

Интернационал бурч — коммунизм қурувчилари умумсовет традицияларини ривожлантиришга бутун чоралар билан ёрдам беришдан иборат. Прогрессив традицияларни пропаганда қилаётганда ҳамма қардош халқларнинг энг яхши традициялари уларнинг умумий мулки бўлиб қолиши тўғрисида ғамхўрлик қилмоқ лозим. Совет халқлари ҳамдўстлигида интернационал бурчни бажариш — бу совет халқларининг умумий, шунингдек, ўзига хос иқтисодий, социал-сиёсий ва маданий манфаатларини амалга оширишга актив ёрдам бериш ва бунда умумдавлат манфаатларида СССР барча халқларнинг туб манфаатлари мужассамланишини эсда тутмоқ зарур.

* * *

КПСС Программасида миллий масала бўйича марксча-ленинча таълимот янада ижодий ривожлантирилган. Партия миллий муносабатлар соҳасида Совет жамияти тараққиётининг янги босқичига мувофиқ келадиган вазифаларни илгари сурди. Партия совет кишиларини ҳамкорликни кучайтириш ва мустаҳкамлаш асосида барча Совет республикалари экономикаси ва маданиятини янада гуллаб-яшнатиш учун курашга сафарбар қилмоқда. Миллий муносабатларнинг ривожланиш диалектикасини «ривожланиш асосида яқиндан жипслашиш, миллатларнинг жипслашиш орқали ҳар томонлама ривожланиши» деган формула ифода этмоқда.

Миллатларнинг жипслашувига халқларнинг ҳамкорлиги, социалистик миллатларнинг ривожланиши йўли билан эришилмоқда. Миллатларнинг жипслашув жараёнининг интенсивлашиш манбаи Совет республикаларининг иқтисодий ва маданий ривожланиш жараёнидир, ва аксинча, бир-бирлари билан ҳамкорлик қилиш асосида ривожланаётган миллатларнинг яқинлашувида миллатнинг ривожланиши учун ҳам, кишилар уюшмасининг янги формаси—совет халқининг ривожланиши учун ҳам жуда катта имкониятлар бор.

Партия миллий муносабатларга тааллуқли масалаларнинг ҳаммасини пролетар интернационализми позициясида туриб ҳал қилиш, унда давлат, хўжалик ва маданий қурилишда миллий моментларни камситмаслик ва ошириб юбормаслик йўлини тутмоқда. Масалан, мамлакатимиз республикалари ва областларида маҳаллий аҳоли тили билан рус тили ижтимоий функцияларининг ҳар хил нисбати вужудга келди. Ижтимоий ҳаётда маҳаллий аҳоли ўз тилида кўпроқ гаплашадиган жойларда баъзилар буни миллатчилик кўриниши деб билмоқдалар, ва, аксинча, мамлакатимизда халқларнинг миллатлараро муомалалари функциясини рус тили бажараётганлигини ва бу ҳол тобора кучайиб бораётганлигини айрим кишилар миллий нигилизм кўриниши деб баҳоламоқдалар. Рус тилини қўлланиш кимнингдир миллий туйғусини камситади деб ўйловчи ўртоқлар янглишадилар. Шуни ҳам айтиб ўтайликки, империализм идеологлари шу ҳақда аюҳаннос солмоқдалар, сиёсий жиҳатдан етилмаган баъзи кишилар бу пропагандага учмоқдалар. Ўз она тилида гаплашишни миллий эгоизм деб билувчи ўртоқлар ҳам янглишадилар.

Айрим кишиларнинг бошқа миллат тилида сўзлашуви капитализмда ҳам мавжуддир. Капитализмга қарама-қарши ўлароқ, социализм бу жараёнга халақит бермайди. Лекин у бошқа тилда сўзлашувни ҳеч мажбур қилмайди. Интернационалистнинг позицияси — инсоннинг ўзи учун қулай бўлган у ёки бошқа тилдан фойдаланишига ёрдам беришдан иборат. Ленин таълим берганидек, бу ишда ҳеч мажбур қилиш бўлмаслиги керак.

Социалистик интернационализмни инсон индивидуал онгининг ажралмас элементига айлантириш, мустаҳкам интернационалистик традицияларни яратиш ва мустаҳкамлаш интернационал тарбиянинг натижаси бўлмоғи лозим. Кишиларнинг онгигина эмас, шу билан бирга, ҳис-туйғу доираси ҳам интернационал тарбия объекти бўлмоғи лозим. Шу муносабат билан бу ўринда бадиий адабиёт, театр, музика, тасвирий санъатдан самарали фойдаланиш вазифаси келиб чиқади. Миллий муносабатларнинг ҳис-туйғу-эмоционал доираси уларнинг иқтисодий, социал, сиёсий доирасига нисбатан секин ўзгаради. Бизнинг партиямиз халқлар дўстлиги ва қардошлигининг, миллий муносабатлар интернационал типининг чинакам ижодкори бўлган халқ оммасининг роли янада тўла-тўкис намоён бўлиши учун мумкин бўлган ҳамма тадбирларни кўрмоқда.

Антикоммунизм идеологлари халқларнинг ленинча дўстлигининг жозиба кучини ҳар хил йўллар билан камситишга, миллий масалани ҳал қилишнинг совет тажрибаси бошқа мамлакатлар учун тўғри келмайди, Лениннинг миллий масала бўйича ғоялари муваффақиятсизликка учради деб исботлашга уринмоқдалар. Бу гапларнинг ҳаммаси пучга чиқди. Халқимиз айтганидек, ойни этак билан ёпиб бўлмайди. Тарихнинг бориши давомида синалган ҳақиқатдан зўр келадиган ҳеч нарса йўқ.

СССР халқлари — бу инсоният тарихида миллатлар ўртасидаги энг инсонпарвар, энг адолатли муносабатларни, халқларнинг социалистик ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдамини биринчи бўлиб очган халқлардир. Тарихнинг бориши шундай юз бердики, социализм дунёдаги энг кўп миллатли мамлакатлардан бирида биринчи ғалабасини қозонди. Бу билан социализм бутун дунё халқларига ўзи билан бирга миллатларнинг ҳуқуқий, иқтисодий ва маданий тенглигини олиб келаётганлигини амалда кўрсатди.

Совет Иттифоқи—бу марксизм-ленинизмнинг халқлар қардошлигини барпо этиш тўғрисидаги илмий принциплари курашда, меҳнатда ва ҳаётда муваффақиятли синовдан ўтган бутун дунё тарихининг ўзига хос улкан лабораториясидир.

М. ЖУНУСОВ,
фалсафа фанлари доктори.

Ҳалқаро ҳаёт

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

БОЛГАРИЯ

Совет Иттифоқининг қардошлик ёрдами билан Болгарияда қурилаётган энг катта «ТЭЦ-Варна» энергетика объектининг бинокорлари социалистик революция ғалабасининг 25 йиллигига атаб, меҳнат совғасини тортиқ қилдилар. ТЭЦ энергия блокининг охирги, учинчи блоки мўлжалланган муддатдан 144 кун олдин мамлакатнинг энергетика шохобчасига қўшилди.

Бинокорлар ТЭЦ қувватини яқин фурсатда кўпайтириб, пландаги 600 минг киловаттдан 630 минг киловаттга етказиш мажбуриятини олдилар. Бундай кўпайтириш натижасида мамлакат йилига қўшимча равишда 150 миллион киловатт соат электр энергия оладиган бўлади.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

Хомутоводаги трубалар ясаш заводи Европадаги шундай корхоналарнинг энг катталаридан бири. Бу завод ишлаб чиқаришни янада такомиллаштириш планини ишлаб чиқди. Труба ясовчилар социалистик мамлакатларга ва бошқа мамлакатларга труба етказиб бериш планини биринчи галда ошириб бажариш мажбуриятини олдилар. Меҳнат унумдорлиги анча оширилади. Завод коллективи ёқилғининг сарфланишини 8 процент камайтиришга, электр энергиянинг сарфланишини эса бултургига нисбатан 6 процент камайтиришга қарор қилди.

МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ

Монголия Халқ Республикаси қишлоқ хўжалигининг меҳнатчилари мамлакат халқ хўжалигининг асосий тармоғи бўлган чорвачиликнинг моддий базасини мустаҳкамлашда катта ютуқларга эришмоқдалар.

Монголия Халқ Республикасининг Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармаси эълон қилган маълумотларга қараганда, июль ойининг охирида республикада 2,1 миллион бошдан кўпроқ чорва сиғадиган 5046 та чорвачилик бинолари қурилди. Бу бинолар шу йилги планда қуриш мўлжаллаб қўйилган жамики чорвачилик биноларининг 73 процентидан кўпроғини ташкил этади. (ТАСС).

Югославияда 273 километр узунликдаги Дунай — Тиса — Дунай каналининг қурилиши тугай деб қолди. Қурилишда совет техникаси — бульдозерлар, автомашиналар ва тракторлар кенг қўлланилмоқда. Суратда: совет бульдозерлари канал қурилишида.

В. Терехов фотоси. (ТАСС).

ПРЕЗИДЕНТ САЙЛОВИ АРАФАСИДА

Ҳиндистон Республикаси президентини сайлаш яқинлашмоқда. 16 август куни Марказий парламент ҳар икки палатасининг ҳамда штатларнинг 17 қонун чиқарувчи мажлислари—маҳаллий парламентларнинг депутатлари бу муҳим ва юқори лавозимни ким эгаллашини ҳал қилади.

Президент лавозимига номзодлар рўйхатида 15 киши бор. Ҳукмрон Ҳиндистон миллий конгресси партиясидан расмий номзод, мустақил номзод сифатида чиқаётган собиқ вице-президент В. Гири билан собиқ молия министри Ч. Дешмукх ўртасида асосий кураш авж олади. Индира Ганди бу лавозимга В. Гири кўрсатилишини истаган бўлсада, Ҳиндистон миллий конгресси партиясининг ҳукмрон доиралари Санжив Редди номзодини маъқуллашди. Шу муносабат билан Ҳиндистон матбуоти Ҳиндистон миллий конгресси партиясидаги сўл қанотларнинг баъзи вакиллари партиянинг қарорига бўйсунмасликлари мумкин ва ўзларининг расмий номзодлари учун овоз бермайдилар, деб ҳисобламоқда.

Коммунистлар, Ғарбий Бенгалия бирлашган фронти, «Дравида муннетра казхагам» (Мадорас штати), бошқа бир неча майдароқ партиялар, шунингдек бир қанча мустақил депутатлар В. Гирини қўллаб-қувватламоқдалар. «Бхаратия кранти дал» партиясининг раҳбарлиги ўз аъзоларига В. Гири учун овоз беринг деб тавсия қилди. Ҳиндистон миллий конгресси партиясидаги сўл қанот аъзоларининг бир қисми ҳам В. Гири учун овоз берадиган кўринади. Парламентнинг шу партиядан бўлган депутати Аржун Аророанинг ўз овозини В. Гири учун бераман деб айтгани ҳам шундан далолат бермоқда.

Йирик капитал партияси «Сватантра», диний жамоа партияси «Жан сангх» ва бошқа бир неча оппозициячи партиялар Ч. Дешмукхни ёқлаб чиқмоқда.

Қолган номзодларнинг умидларини пуч деса бўлади.

Президент лавозими Ҳиндистоннинг сиёсий ҳаётида катта аҳамиятга эга. Турли сиёсий партиялар ўртасида ҳамда ҳукмрон Ҳиндистон миллий конгресси партиясининг ўз ичида кураш кескинлашган шароитларда президент лавозимининг роли янада ошади. Навбатдаги ялпи сайловда бирон партия ҳам мутлоқ кўпчилик овоз тўплай олмаса, президент марказий ҳукумат тузишни кимга топширажаги тўғрисидаги масалани ҳал қилади.

Мана шунинг учун ҳам бу лавозим учун кураш шу қадар ўткир сиёсий тус олди.

Ўнг кучлар сайлов олди кампаниясини банкларни национализация қилиш тўғрисидаги қонун бекор қилиниши керак, шу национализациянинг мухолифи — М. Десаи молия министри лавозимига қайтариб қўйилиши лозим, хусусий иш тутиш, яъни монополияларни чеклаш сиёсати тўхтатилиши зарур, деган шиорлар остида ўтказмоқдалар. Жумладан, 10 август куни Ҳиндистон миллий конгресси партиясининг шу партия ўнг қаноти раҳбарларидан бири С. К. Патил бошчилигидаги Бомбай комитети М. Десаига молия министри лавозими қайтариб берилсин деган талаб қўйилган резолюцияни қабул қилди.

Аммо, мамлакатнинг демократик кучлари Индира Ганди ҳукуматининг прогрессив тадбирларига нисбатан қилинаётган бу ҳуружларга тобора қаттиқ зарба бериб бормоқдалар. Шу кунларда Деҳли, Бомбай, Калкутта ва Ҳиндистоннинг бошқа шаҳарларида бўлиб ўтаётган митингларда ишчилар билан бир қаторда хизматчилар, зиёлилар, майда ва ўрта саноатчилар, савдогарларнинг вакиллари ҳам қатнашмоқдалар. Бу митингларнинг қатнашчилари ҳукуматнинг прогрессив қадамларини қатъиян қўллаб-қувватлаётганликларини билдирмоқдалар. Улар ишчилар синфи, деҳқонлар, қишлоқ хўжалик ишчилари, хизматчилар ва меҳнаткашларнинг бошқа табақалари эҳтиёжлари қондирилишини талаб қилмоқдалар.

(ТАСС).

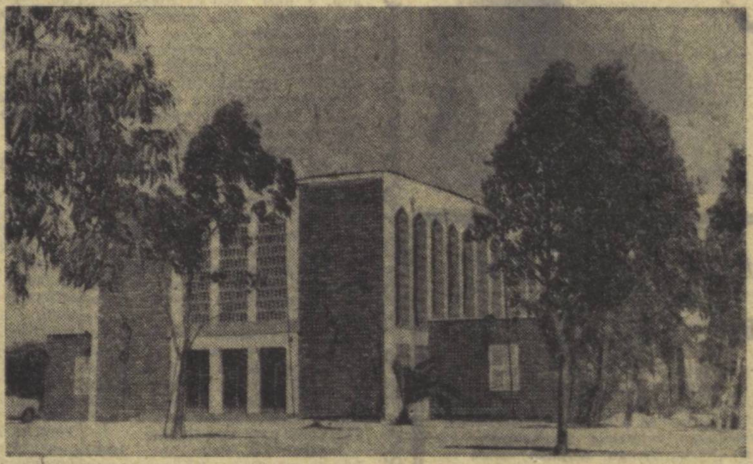

Мавритания Ислом Республикаси. Мамлакат пойтахти — Нуакшотдаги Миллий мажлислар биноси.

В. Надирян фотоси (ТАСС фотохроникаси).

ОЛИМЛАРНИНГ ХАЛҚАРО КОНГРЕССИ

ТОКИО, ТАСС мухбири Л. Волинов хабар беради: 11 августда Япония пойтахтида VI халқаро конгресс очилди. Бу конгресс ишида 35 мамлакатдан бир мингдан ортиқ олим ва медицина ходимлари қатнашмоқда.

Конгресс қатнашчилари докладларни тинглайдилар ва гемотерапия соҳасидаги энг янги кашфиётлар юзасидан фикрлашиб оладилар.

Бу конгрессда СССР медицина Фанлари академияси ҳузуридаги янги антибиотикларни қидириб топиш билан шуғулланувчи Бутуниттифоқ илмий-тадқиқот институтининг директори, медицина фанлари академиясининг мухбир аъзоси Г. Ф. Гаузе бошчилигидаги совет олимлари делегацияси ҳам қатнашмоқда.

Г. Ф. Гаузе ТАСС мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: Конгресс қатнашчилари антибиотикларни ва бошқа химиявий-терапевтик препаратларни ўрганиш ва медицинада қўллаш соҳасида янги экспериментал ва клиник маълумотларни муҳокама қиладилар.

Конгрессдан кейин Тонода антибиотикларни химиявий ўрганишга бағишланган икки кунлик халқаро симпозиум ўтказиш мўлжалланмоқда.

ФРАНКФУРТ-МАЙНДА ФАШИЗМГА ҚАРШИ МИТИНГ

БОНН. (ТАСС). Франкфурт-Майндаги «Галлус» залида касаба союз ташкилотларининг ташаббуси билан ўтказилган митинг Германия Федератив Республикасидаги демократик жамоатчиликнинг мамлакатдаги янги нацистлар хавфига қарши қудратли намойишига айланди.

Янги нацист национал-демократик партиянинг раҳбарлари бундан илгари «Галлус» залида ўз йиғинини ўтказмоқчи бўлган эдилар. Бу йиғилиш очиқдан-очиқ игвогарлик руҳида ўтиши керак эди, чунки бундан бир неча йил муқаддам гитлерчиларнинг Освенцим ажал лагерида иш кўрган нацист жаллодларнинг бир группаси иши юзасидан худди шу залда биринчи суд процесси ўтказилган эди.

Янги нацистлар партиясининг ана шу ниятини фашизмга қарши курашчилар хотирасини таҳқир этиш, деб ҳақли суратда ҳисоблаган демократик жамоатчиликнинг тазйиқи остида янги нацистларга ана шу зал бўшатиб берилмаган эди.

Эндиликда касаба союз ташкилотлари уюштирган бу митингда янги нацизм хавфига қарши, национал-демократик партиянинг кирдикорларига қарши курашда барча демократларни ва антифашистларни бирлашишга даъват этган оташин сўзлар жаранглаб эшитилди.

Нотиқлар национал-демократик партия тақиқлансин, деб қатъий талаб қилдилар.

ҲАР ТЎҒРИДА

ОКЕАННИНГ... «НАФАСИ»

Океан тўлқинлари зўр куч билан қирғоққа урилади... Унинг ҳар бир «нафас» олишида миллион-миллион киловатт қувват бор. Океан сувларининг бир кеча-кундуз давомида қирғоққа урилишида дунёдаги ҳамма электростанциялар ишлаб чиқарадиган қувватдан юз минг баробар кўп қувват бордир. Агар бизнинг мамлакатимизнинг қирғоқларини ювадиган денгизларнинг «нафас олиш» қувватини ҳисобга олсак у бир йилда 240 миллиард киловатт-соатдан ҳам ошиб кетади. Совет олимлари 30 йилдан буён бу қувватларни ўрганмоқдалар. Совет Иттифоқида денгиз тўлқинларининг қуввати асосида Кислогуб электр станцияси ишлаб турибди.

УТИНДАН... КИЙИМ

Ёғочлардан шу даражада кўп нарсалар олинадики, уларнинг ҳисоб-китобига етиш қийин. Ҳозир ёғочлардан 15 минг хилгача буюм ва моддалар тайёрланмоқда. Бир кубометр ёғочдан 200 килограмм целлюлоза тайёрлаш, ундан эса 150 килограмм момиқ олиш, бу момиқдан 4000 жуфт пайпоқ ёки 475 та кўйлак тайёрлаш мумкин. Бир кубометр ёғоч ярим гектар ердан олинган пахта ҳосилининг ўрнини босади. СССРда эса 80 миллиард кубометрдан ҳам кўпроқ ёғоч запаслари бор.

ВУЛҚОНДА УСГАН... БОДРИНГ

Камчаткадаги Паратун қишлоғи сабзавоткорлари бир неча йилдан буён сўнган вулқонлар ўрнида бодринг ўстирмоқдалар. Вулқон отилиб чиққан жойларнинг тупроғи иссиқ бўлади. Колхозчилар ана шу иссиқ тупроқларни текислаб, у жойларга рамалар ўрнатиб, «полиз»га айлантириб юбордилар. Вулқон ўрнида пиёз, помидор, қулупнай ўсимликлари ҳам яхши ривожланмоқда. Ҳозир бу ерда 60 минг квадрат метр жойни эгаллайдиган йирик парник хўжалиги барпо этилмоқда.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республиканинг ҳамма районларида ҳавонинг булутли келиши кутилади. Эрталаб Тошкент областининг тоғлик районларида бир оз ёмғир ёғиши мумкин. Шимолдан секундига 7-12 метр тезликда шамол эсиб, чанг-тўзон кўтарилади. Ҳарорат 28-33 даража атрофида бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради. Ёғингарчилик бўлмайди. Шимолдан секундига 7-12 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 12-14, кундузи 28-30 даража иссиқ бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

БУГУН — ПОКИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИ КУНИ

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

Бугун Покистон халқи ўз давлатларининг мустақил деб эълон қилинган куннинг йигирма икки йиллигини байрам қилишмоқда. Йигирма икки йил тарих учун жуда қисқа давр, шунга қарамай бу давр ичида мамлакат миллий экономикани кўтаришда анчагина ишларни амалга оширишга муваффақ бўлди.

Агар бундан ўн беш йил муқаддам ёш Покистон давлати ўзи учун зарур бўлган саноат молларини чет элдан сотиб олган бўлса, эндиликда унинг ўзи кемалар қурмоқда, пўлат қуйиб, автомобиль, трактор ва радиоприёмниклар ясамоқда. Бугунги кунда жаҳон бозорида «Покистонда ясалган» тамғаси босилган буюмларни кўплаб учратиш мумкин. Яқин йиллар ичида эса мамлакатда янги машинасозлик, металлургия ва химия корхоналари қад кўтаради.

Покистоннинг муҳим ютуқларидан бири давлат секторининг ташкил этилишидир. Мамлакатнинг асосий ютуқлари — саноатнинг ўсиши, энергетиканинг ривожланиши, янги суғориш системалари қурилиши, транспортнинг такомиллашуви ана шу секторнинг фаолияти билан боғлиқдир.

Сўнгги пайтларда давлат қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга алоҳида эътибор беряпти. Озиқ-овқат молларининг кўпайиши мамлакатда дон етишмаслигини тугатишга ва уни чет элдан сотиб олишга барҳам беради.

Мамлакатдаги энг муҳим ўзгаришлардан яна бири Покистон билан социалистик давлатлар ўртасида тенглик асосига қурилган иқтисодий алоқаларнинг йўлга қўйилганлигидир. Сўнгги йиллар ичида Покистон билан СССР ўртасида қатор савдо битимлари имзоланди. Бу битимлар Покистон иқтисодининг тараққиётига асосий ҳисса бўлиб қўшилди. Мамлакат савдо соҳасида катта ютуқларга эришди. Покистон билан ҳамкорлик қилаётган шериклар ўртасида мустаҳкам алоқалар ўрнатилиб бир-бирига етказиб берилаётган моллар хили янада кўпайди.

Совет Иттифоқи Покистонга турли-туман машина ва асбоб-ускуналар, қора металл прокатлари, қурилиш материаллари, медикаментлар юбориб турибди. Бу ерда Совет Иттифоқидан сотиб олинган «Беларусь» тракторлари, енгил автомобиллар ва юк машиналари яхши иш бермоқда. Айниқса йўл қурилиши ва энергетика ускуналари шуҳрат қозонди. Совет истеъмолчилари эса кўпгина Покистон молларини жуда ёқтириб қолишди. Совет — Покистон савдоси жуда катта истиқболга эга. Ҳозирги кунда 1971—1975 йилларга мўлжалланган янги савдо битимини имзолашга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Совет Иттифоқи Покистоннинг иқтисодий тараққиётига катта ёрдам кўрсатмоқда. Ҳозир совет мутахассислари Покистонда қуриладиган 21 объект лойиҳаси устида ишлашмоқда. Ҳар иккала мамлакат мутахассислари мамлакатнинг уч районида—Равалпинди, Карочи ҳамда Читтагонг яқинида газ борлигини аниқладилар, Тут ва Кот-Саранг районларида эса нефть топилди.

Совет—Покистон иқтисодий ва техникавий ҳамкорлиги бундан буён ҳам кенгайиб бораверади. Совет кишилари Покистон халқига иқтисодий тараққиёт йўлида янгида-янги муваффақиятлар тилайди.

Л. КЛОЧКОВСКИЙ, иқтисод фанлари доктори. (АПН).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Қўшиқлар. 9.30 — Тер-Татевосян. Иккинчи квартет. 10.30 — Чолғу куйлари. 11.15 — «Депутат ва ҳаёт». 11.30 — Ўрта Осиё халқларининг куйлари. 13.30 — Концерт. 16.10 — «Йиллар ва қўшиқлар». 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 17.00 — Кучимиз — ленинча дўстлигимизда» (музикали радиокомпозиция). 18.00 — «Меҳнат — инсонни улуғлайди». 18.10 — «Баҳор ҳавоси» кинофильмидан лавҳалар. 19.20 — Татар куйлари. 20.00 — «Ёшлик» радиостанцияси. 20.30 — Концерт (ёш ижрочилар). 21.00 — «Халқаро вазият ва ҳозирги босқичда империализмга қарши кураш вазифалари» (суҳбат). 21.15 — Концерт (қишлоқ меҳнаткашлари учун). 22.20 — Чанг тароналари. 22.40 — В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар. 23.15 — Мақом кечаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.35 — Телеянгиликлар. 18.50 — Ялқовлар ҳақида (болалар учун қўғирчоқ фильм). 19.10 — Плющихадаги уч терак (бадиий фильм). 20.30 — Кўрсатишлар программаси ва реклама.

Ўзбек тилида: 20.40 — Телеянгиликлар. 20.55 — «Пропагандист» тележурнали. 21.35 — Экран куйлари.

22.30 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 22.30 — Канада осмони остида (ҳужжатли фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 20.00 — Дони йўлда (телефильм).

Рус тилида: 20.20 — Берлинда ёмғир (ҳужжатли фильм). 20.40 — Яхши кайфият (балет сюитаси). 21.15 — Шаҳар чироқлари (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 14/VIII да Икки билагузук, 15/VIII Ўғил уйлантириш.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Тайга хўжайини (эрталаб соат 11 да). Қизларни ўғирлаш (кундуз ва кечқурун) — САНЪАТ САРОЙИ.

Сокин кварталдаги қотиллик — (тоқ соатларда). Севги ва кўз ёши (жуфт соатларда) — «ДРУЖБА».

Кўзғолончилар (кундуз соат 12, 2, 4 ва кеч 6 да). Жазда фақат қизлар (кеч 8 ва 10 да) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ».

Ҳужумкор бўл — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Жазоловчи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Излар жарликка бошлайди — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

16 АВГУСТДА

Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек давлат академик драма театри

51-МАВСУМИНИНГ ОЧИЛИШИ

Театр зали шамоллатиб турилади, радиолар ўрнатилган. Томоша вақтида текстлар рус тилига таржима қилинади.

А. С. ПУШКИН НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА 14, 15 августда

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДАСИ АРТИСТЛАРИНИНГ

КАТТА КОНЦЕРТЛАРИ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Қ. ИСКАНДАРОВ, М. АБДУЛЛАЕВА; солистлар Ф. УМАРОВ, Г. ОТАБОЕВА, А. РУСТАМОВ, Д. АБДУЛЛАЕВА, Т. ҚОДИРОВА, Т. РИСМЕТОВА, У. ХУЖАЕВ, Ж. УСМОНОВ, Т. АВАЗОВ ва бошқалар қатнашади.

Ўзбек халқ чолғу ансамбли жўр бўлади.

Программани Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист М. МУСАЕВА олиб боради.

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

ГАЗ КОЛОНКАСИНИ ЁҚИШДАН ОЛДИН

ИШОНЧ ҲОСИЛ ҚИЛИНГ!

— газ асбоблари ишлатилмаганида асбобдаги ва газопроводдаги жўмракларни очиқ қолдириш,

— ёқилган колонкани қаровсиз қолдириш,

— газ ҳидини, дудбурон тортмаётганини, колонка ғилофи остидан ўт чиқаётганини сезиб қолсангиз

ГАЗ КОЛОНКАЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ҚАТЪИЯН ТАҚИҚЛАНАДИ

Газ колонкалари бузилиб қолганда газдан фойдаланиш бўйича шаҳар, район конторасига мурожаат қилинг.

Газ ҳиди сезилган тақдирда дарҳол горрайгазнинг авария-диспетчерлигига 04 телефони орқали маълум қилинг.

Эсдан чиқарманг! Газдан фойдаланиш қоидасини бузиш кўнгилсиз ҳодисаларга олиб келади.

«ЎЗБЕКГАЗ» БОШҚАРМАСИ.

Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат министрлиги «УЗГЛАВХЛЕБ»НИНГ БИР ЙИЛЛИК МАКТАБИ 1969-1970 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мактаб нон-булка ва кондитер буюмлари мутахассисларини тайёрлайди.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

15 дан 25 ёшгача бўлган 7-10 синф ҳажмида маълумотли кишилар қабул қилинади.

Ўқувчилар стипендия, овқат ва ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Чиғатой, 2-тупик, 70-уй (1, 2, 4, 7-троллейбусларнинг «Калинин номли майдон», 4, 1, 8, 11-трамвайларнинг «Чорсу» бекатлари).

ОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

1969 йилнинг куз мавсумида овлаш учун қуйидаги муддатлар белгиланди:

бедана (ит билан), каптарлар, ғурраклар, булдуруқлар — 16 АВГУСТДАН 15 НОЯБРГАЧА;

бедана (итсиз) — 1 СЕНТЯБРДАН;

сувда сузувчилар, ботқоқлик ёввойи паррандалари — Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областида — 6 СЕНТЯБРДАН 7 ДЕКАБРГАЧА, бошқа областларда — 13 СЕНТЯБРДАН 15 ДЕКАБРГАЧА;

бўрсуқ, жайра ҳамда лицензия билан — ёввойи чўчқа ва айиқлар — 15 СЕНТЯБРДАН 15 ДЕКАБРГАЧА.

Тоғ такаси ва қирғовул, какликларни овлаш тақиқланади.

«УЗБЕКОХОТРЫБАКСОЮЗ».

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216. Халқаро ҳаёт — 337604. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347, Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—65, Бухоро 43—141, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ Б. — 188. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633 Р. 01647.